

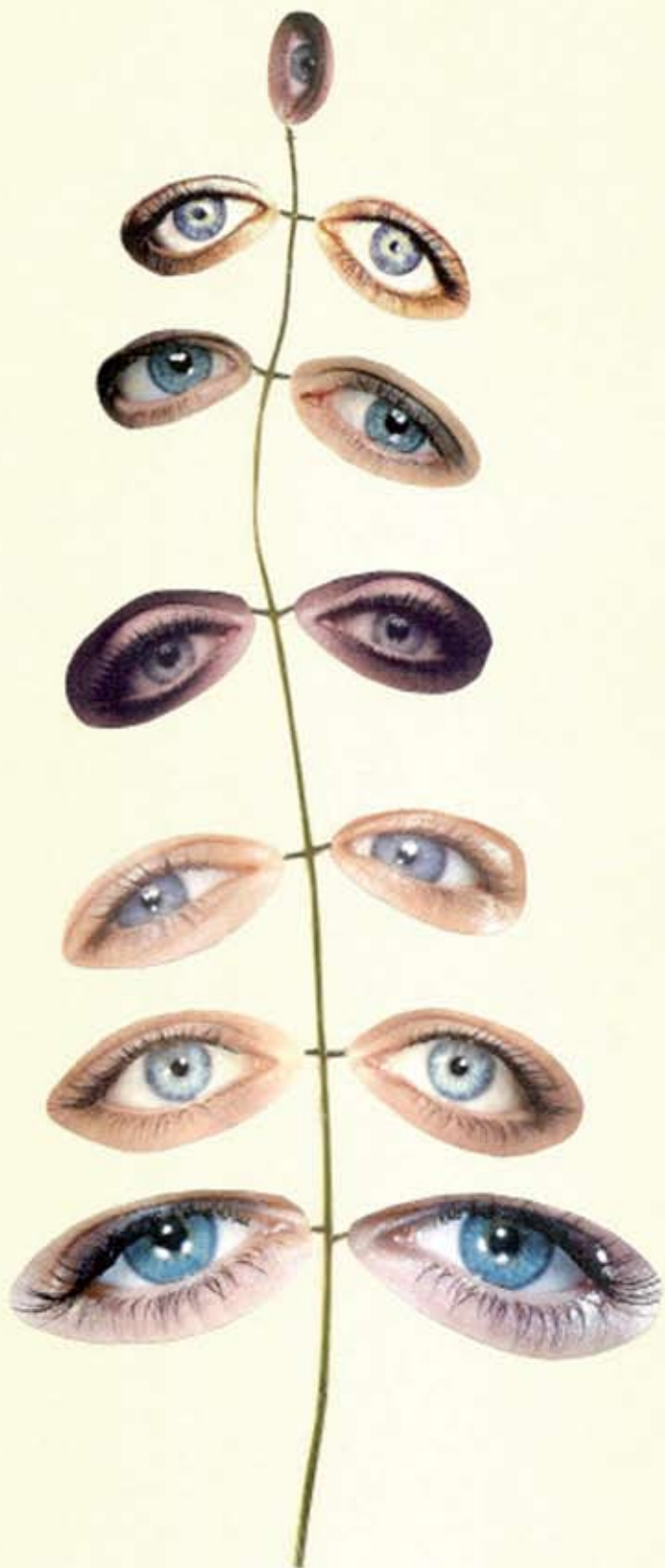
SLNEČNÍK

KULTÚRNO-LITERÁRNY ČASOPIS

2

11/2015

Obsah

- 4 **Ian Heroický**, poézia
- 8 **Lucia Lenická**: XIII: Eva (poviedka)
- 11 **Matej Matúš**: Piss Off Art (cestopis)
- 18 **Juraj Majtán**: Začiatok bez konca (poviedka)
- 22 **Ondrej Krasko**: Ako sa Klaudia ocitla v ríši zázrakov (poviedka)
- 24 **Hororskopy**
- 26 **Nell a Katarína Goliašové**: Žena je ako hudba (fejtón)
- 30 **Rudolf Majtán**: Gustav Meyrink (životopis)
- 33 **Monika Kopecká**, piesňové texty
- 36 **Zoltán Kőrös**: Enter The Void (filmová recenzia)
- 37 **Lenka Segiňová**: Frida Kahlo (životopis)
- 41 **Zoltán Kőrös**: Big Brother & Holding Company - Korene a zlatá éra (hudobný antikvariát)
- 45 **Michaela Sulyan**: A tak dial' (poviedka)
- 46 **Hanka Blažeková**: Československý beat 68-71 (vinyl)

Ian Heroický

poézia

(OBVYKLÝ DEŇ V TELEVÍZNOM PRIJÍMAČI)

ulice
iba ľudia a špina
kto ich roztriedi
iba vietor a voda

chodím obvodom ako elektrický prúd
v oknách už dávno horia
tí čo poblúdili
sledujú ako umrú
sledujú prúd

v správach ukážu plastové vrecia
u nás ich vynášajú každý nepárny štvrtok
tam na dennom poriadku –
odvoz
dovoz
reklamný spot o tom
ako fajčenie pomáha ekonomike štátu
ďalší blázon posunul korene stromu
smrť sa snažil odlákať airbagom
strom žije
smrť žije
airbag má namiesto hlavy
oficiálne stanovisko zdravotníka
– myšlienky mal nezlúčiteľné so životom –

hlásateľka vyvalí prsia
a napriek všetkému odpadu
ktorý spodná voda vytlačila na povrch
sa usmeje do kroniky mŕtvych
dobrý večer a dobrú chuť

potom si líham pripadám si ako vec
ktorá sa potrebuje dobiť
ležím snímam okolie
všetko k sebe dokonale patrí
všetko ladí, len izba kričí o prekliatí
som jediná „vec“ ktorá ruší autentické zátišie
gitara, kniha, počítač, váza, kvet, lupeň
mám oči ako trysky sú čisté
ale aj tak ich neprefúkne
zhasínam
možno možno už čoskoro zomriem
zaspávam
kludne

(ZBYTOČNÉ POCHOPÍŤ)

V piatok je v uliciach
zhustený prietok krvi
aj dymu v pľúcach.

Šedivé postavy
v skupinkách ako havrany
ich zobák trhá svetlo z lúčov.

V piatok je na nebi
kovový odliatok
kvapky rozstreknutej krvi
z básnikov.

Iba z hmly
cválajú kone
pokorne
ťahajú voz plný
modelovacej hliny
do močiara.

Je zbytočné
snažiť sa pochopiť
tento text.

” Žijem a zároveň po(s)tupne umieram na Liptove. Písať som začal očarený jazykom – jeho silou, ktorá mi pripomínala a pripomína živel. Momentálne sa zmietať v beznádeji, osobnej dekadencii a občas vo výšinách eufórie. Cítim sa bezvýznamný v tomto ústrojenstve zubov, prevodov a dokonalo vypočítaných úrokov, ale akonáhle slnko zatlačí na náprotivnú horu, pričom ona mu za to ako satisfakciu učeše líče – cítim radosť. Niekedy sa dôverne porozprávam so svojou Basou. Vždy ma fascinuje jej sila. Neskutočne ma priťahujú krásne ženy a gitary.

(RÁNA NA HORÁCH)

Hmla...
Požiera...
Pravidlá...

Na opustenom ostrove
hasíme hlad
trhaním šiat
a samých seba.

Prosím Boha:
Nás už viac nemusia nájsť!!
Živých...

(PRELET POPOD PODNEBIE)

noc
lampy šibenice na deň
výbojka triasla oknom, ktoré nemalo
trojkomorové srdce
kráčal som po pancieri jednej štátnej
korytnačky
v šachtách smiechu a korenistej vône ich fúzie
mi pripomenuli cudzie oči
cigarety dvoch fajčiarov, vedľa seba sa mi
stansformovali v noci, ktorá sa chystala byť
usmrtená
na diviaka v húštine – už dozrel na pravú
brusnicovú...

bola noc
z dialky ku mne prichádzali ako spomienky
po spočínutých – vône vo vetre z hôr
chcel som spočítať koľko sekúnd patrí môjmu
životu a koľko minút sa mu dokáže vyrovať
bola noc
z každej strany na mňa dorážali svetlá, ktoré sa
snažili spojiť ich telá a obrysy – boli hadie telá
ich zuby zahryzli do iných hadích tiel iní tí
šťastnejší sa spoliehali na výťahy z krídel
bola noc
bol som tam sám a nora bola celá osvietená
ohňom, ktorý nedáva teplo, svetlo ani život skôr
ho berie
ale ja ako nemŕtvy som chránený pred bolesťou
Vás obyčajných hadov – Vaše telá – hadie svetlá
– Vaša voľba
-bol som sám-

(HORŠIE AKO OVČIE KIAHNE)

Boli sme na polceste k poznaniu.
Čas si nasadil cylinder.
Na dvore zabudnuté zvratky z decembra.
Funkciu múch si osvojilo teplo.
Voda hrala na Didgeridoo.
Kopec mi pripomenul Golgotu.
Kovové kríže,
kilometre šponovacieho drôtu.
Pilát privrel oko.
(Do arény vypustili levy)
Dav. Skandoval.
Som na polceste k šialenstvu.
Možno by som to zvládol,
lenže z nejakého dôvodu
si vždy rozškriabem perom chrastu.
Permanentne umieram na hárku.

(ČISTENIE VÝVARU POMOCOU VAJEČNÉHO BIELKA)

Tma sa rozplýva ako čierny čaj. Lampy zhasnú.
Svetlo sa stratí.
Vtedy mi zvuky noci začnú pripomínať kasu –
výherné automaty.
Smiech. Krik. Rampy. Kroky. Nočný vlak
smerujúci do stanice
nástrah. Osvetlené okná sa mihajú ako
myšlienky pomedzi
zanedbané koryto rieky – sú útržky, svetlá,
obrázky, poškriabaný mesiac.
Prší.
Dážď rozhoduje o prioritách. Idú iba ľudia, čo
nosia blato na kopytách.
Zamotám sa do ľudí ako do rias. Mám chuť
kričať, že sa topím, ale
v tejto mase je to zbytočné. Všetci sa hýbu, kopú
rukami, mavajú nohou
– v naivnej domnienke, že na brehu, súši,
pevnine, sa bude dať dýchať.
Všetko je sebaklam. Každý sa topí vo svojej
naivite, ktorou sa snaží
zjemniť pachuť spáleného masla. Čo je
nemožné.
Prší.
Iba tvoje oči – cvakajú ako fotoaparát. A ja si
pripadáam ako pod morskou
hladinou, kde potápači robia snímky koralových
útesov bez koralov.
Chcem sa dostať do tmavej komory. Uvidieť sa
ako negatív.
Zasvietiť ti do očí. Cítiť, že svetlo nás dvoch
neohrozí. Nezmaže.
Všetko sa leskne – mŕtve telá plazov. Iskry
odstreľujúce zo sústruhu, až nad
moje chápanie. Zapichnú sa do školskej
nástenky – zoradená absencia. Súhvezdia.
Prší.
Ráno keď mi pripravuješ čierny čaj. Okolo ešte
zúri tma.
Túžobne čakám aspoň na kvapku alebo plátok
z citróna.
Ak ja som tma. Tak svetlo je ona.

Lucia Lenická

poviedka

XIII: EVA (jarozprávanie)

Žltastý korpus Evičky pokojne ležal v truhle. *Pokojne*. Vyrovnane. S chabým úsmevom nevinnej bytosti, s nozdrami, ktoré si budem do smrti pamätať. Chcela som si na ten deň nalakovať nechty. Na JEJ počesť. Ale napokon ostali čisté, asi to tak malo byť. Ani ona nemala nalakované nechty, Evička, ktovie prečo nie. Do truhly sa snáď také nesmú nosiť, ktovie. Ale ja si na ňu spomeniem zakaždým, keď budem vykonávať túto márnú činnosť. Veď aj napriek Downovmu syndrómu, aj ona, Eva, bola žena. A chcela sa, prirodzene, všetkým páčiť. V truhličke tomu tak veru bolo. Všetci sa na ňu išli pozrieť, pohladkať, pobožkať... Taká bola pekná, „Evička naša...“ Prvá moja myšlienka v ten deň bola jej: „Pohreb.“ Slnko sa z východu škerilo rovno do mojej postele, už od rána vylučovalo čosi transcendentné. Znamením Evinej smrti sa ten deň v mojom intímnom kalendári vyčernil sám od seba a ja som ho tak rada nechala. Niektoré dátumy si človek zapamätá či chce, či nechce. A čierna bola vždy moja bezpodmienečne

najoblúbenejšia farba. Na tú udalosť som sa podivne tešila. Stret so Smrťou je veľká udalosť, vyžaduje si rešpekt. Ja často myslím na svoju smrť, tvoju smrť, jeho, jej, ich... Živí však vždy oponujú: „Neprirolávaj! Nemaj také reči! Preč!“ Tak sa aspoň zakaždým empaticky usmejem a pre zachovanie štandardných tematických postupov už Smrť neskloňujem.

„Kto zomrel?“ však bude aj tak TOP otázka všetkých rodinných stretnutí dovtedy, kým odpovedou na ňu nebudeme my. Únavné.

Plynule som sa vmiešala do deja – pohrebný rituál – a dívala som sa naň z pozície ja verzus oni. Ja verzus kresťania katolíci. Tiež som z ich fajty. Aj Eva bola. Ale už som niekde tolerantne mimo... Aj Eva je.

„Boh ju povolal k sebe a smrťou ju sňal z kríža života.“ Povedal kňaz. Smrťou ju sňal z kríža života. Z kríža života.

Toto mnohoznačné tvrdenie, hoci iba patetická genitívna metafora, no zrejme krvopotne vžitá, priklincovalo duchovného vodcu vo fialovom habite na svoj vlastný, dobrovoľný, ktoviekolký krížik, na ktorom sám od seba umiera *pre Teba* po celý svoj život. Klince si doň pribíja, pribíjal, bude pribíjať s každou novou replikou tej istej patetickej genitívnej metafory, ktorých je v obradných knihách na tisíc.

„*Sme tu, aby sme trpeli/lebo trpíme a trpíme aj naďalej, lebo len ten, kto dobrovoľne trpí, si zaslúži vykúpenie.*“

Jednoducho hádam principiálne pomýlený prístup.

Cirkevný zombievalčík. Šokujúco mladý kňaz povedal ešte mnohé a potom spolu s ostatnými spieval „už ma obklúčili smrteľné stony úzkosti záhrobia...“

a „zhasla už svieca môjho života, dotĺklo srdce, zmĺklo môj hlas...“ a tak ďalej a mňa celkom striaslo pri myšlienke na to, že kedysi sa mi tieto piesne zdali skvelé. Veľa ľudí na Evičkinom pohrebe plakalo, utieralo si tvár kapesníkmi, veľa sa ich tvárilo vážne, niektorí smutne, skormútene, lútosťivo, ale len dve tváre mali svaly v chabom úsmeve: Eva a ja. Obe sme už boli spokojné. Trúfam si tvrdiť, že aj ona bola spokojná – tvár mŕtvolky neklame. Úlava v jednom oku, zmierenie v druhom oku, kútiky pozvoľna dohora: náznak.

„Choď ju pozrieť,“ posielala ma babka k otvorenej truhle, keď sme sa pod pazuchami voviedli do smútočnej siene. Babka mala nové čierne sandále a chodila v nich trochu nemotorne, povedala, že toto sú prvé jej čierne sandále po dlhých rokoch, dnes si ich kúpila. Aj dedko. Babka mala Evu vždy veľmi rada, úprimne a od srdca, dokázala sa pre ňu aj s dedkom pohádať, brala ju so všetkým všade ako vlastnú, hoci mala dve svoje dcéry a synov tiež. Eva bola dcérou babkinej sestry. Bývali v jednej ulici a Eva ich zvykla svojho času navštevovať každý boží deň. Dedko na to pravidelne intenzívne frflal („každý boží deň!“) a babka jej dávala žehliť uteráky a bielizeň, aby si nejakú zaslúžila odmenu, bez ktorej by inak neodišla. Jej úchylka boli aj laky na nechty. Vo vitríne mala vystavené desiatky flaštičiek a my, prirodzene márnivé pokolenie prvej ženy, sme mali problém vybrať si len jednu farbu, ktorú nám ONA nalakuje. Samé by sme si to snáď aj lepšie, ale Eva nechcela

Matej Matúš

cestopis

(PISS OFF ART)

Zistil som, ako sa dá spomaliť čas. Zrýchliť. Zmeniť jeho plynutie. Je to ľahké, ako inak. Správna dávka zdravého šialenstva a prívetivej spánkovej deprivácie. Šialenstvo, no neviem inak vysvetliť, prečo som na Hankinu otázku, či chcem ísť do Dismalandu, reagoval pozitívne a vydal sa tak v ústrety najväčšiemu z malých roadtripov.

Ale po poriadku, čo to, sakra, Dismaland je? Suché fakty hovoria, že je to dočasný projekt najznámejšieho streetartového umelca menom Banksy. Pozná ho každý, možno o tom nevie, ale pozná. Je to chlapík, ktorého tvár nik nezverejnil, ale jeho diela prerazili z ulice do najuznávanejších galérii vo svete. Je to proste šikulka, ňuňuňu. Takže keď sa takýto rudý gentleman z Bristolu rozhodne urobiť umelecký projekt s partou svojich podobne uletených kamošov, o záujem umeniachtivých, myšlienkyhľadajúcich, prípadne trendovo sa tváriacich ľudí je postarané.

„Vpred!“ zvolal som a odcvával v ústrety zapadajúcemu slnku. Ehm. Takmer. Hanka uzavrela pakt s Ivanou a kúpila letenky do Lutonu, keďže ten všivák Banksy je šovinistický lokálpatriot a umiestnil svoj „závadný park“ v meste zvanom Weston-super-mare, neďaleko Bristolu, v Spojenom Kráľovstve. Neďaleko znamená, že nás čaká púť dlhá 300 km vyprahnutým Albiómom. A stále nemáme lístky, čo by mohol byť problém. Aj keď predstava, že tam nenápadne vkĺznem cez plot... tak nie, no.

dovoliť. Takto sa sama zabávala, vďačne vyplňala svoj priestor v našich životoch.

„Chod' ju pozrieť!“ posotila ma babka k truhle druhýkrát. Pravdupovediac, táto skúsenosť, že mi niekto niečo také podáva v imperatívne a že zrovna moja babka, zapôsobila na mňa nemenej úderne a spôsobila mi zvláštny druh radosti. Vekom sme prišli na to, že s babkou máme spoločnú záľubu v morbidnostiach a nadprirodzených povedačkách súvisiacich so Smrťou. S nadšením a rešpektom ako pred žiadnym živým som ju šla pozrieť. Zobrala som rozmarín a postavila som sa na koniec smútiaceho čierneho radu. Stála som pri Eviných nohách. Pohľad na jej tvár som oddalovala po celom jej malom telíčku, až som uvidela pokojný, vyrovnaný výraz i ten chabý úsmev. Nepamätám si ju zaživa s takým výrazom, ale možno je to iba pátos. Pohladkala som jej zopäté dlane a bol to náš úplne posledný fyzický kontakt. Cez brčko zelinky. Tiež som mala na sebe úsmev a v danom momente som sa preň cítila ako votrelec z planéty Smrťmafascinuje. Lebo tu, v našich zemepisných úzkach, sme na pohrebe skrúšeni, nemáme Smrť radi, neradi o nej hovoríme, bojíme sa jej, akoby ani nebola každý deň medzi nami.

„Už vložte to telo do hrobu tmavého, v ňom bude spočívať do dňa súdneho,“ spievajú si živí, „za mňa sa modlite, na smrť pamätajte, príde vám hodina, tiež sem prídete...“ Premýšľam nad svojim pohrebným repertoárom. Prosím... „Jesus died for somebody's sins but not mine...“

Mám zvrátenú (a isto hmlisto dočasnú), obskúrnú a drzú, celkom bezohľadnú chuť vyskočiť a zakričať: „Smrť je len transformácia! Logický vývoj situácie! Premena starých hodnôt za nové!“ a odletieť naspäť na svoju planétu. Prirodzene, nevyskočím, nezakričím ani neodletím, všetko ostáva v našich zemepisných úzkach.

Evičku, šialenú bojovnicu v papučkách, v papučkách, ktoré chcela nosiť miesto topánok za každých okolností – akoby bola doma aj na ulici, aj v zime, aj všade – už odniesli do hrobu tmavého. Ale bez papúč. V topánkach. Ukotvili ju topánkami. Hlboko ju zasadili, už ju určite nikto nikdy neuvidí. Fascinujúca stopercentnosť, až škodoradostne absolútna.

Smrť si predstavujem ako obojpohlavnú milosrdnú sestru všetkých našich blížnych, ale nie nás, pretože nás sa vlastne netýka. My ju nepocítujeme, my iba smútok. My ju nepocítujeme ako smrť. Ale ako prechod, alebo koniec, ale radšej prechod. Rozhranie, rozmedzie, pomedzie, mílnik cesty. Pokiaľ sme tu, stále sme to my. Evička to už nie je, lebo už nie je, iba bola. Smrť si ďalej predstavujem na bielom koni v brnení. Smrť si predstavujem pod číslom trinásť. A som na ňu zvedavá. Prišla by som si stretnúť ju v tejto rytierskej podobe a spýtať sa jej – ako sa má? Čo hovorí? Kde stretnem Život? Tiež jazdí na koni? Je aj na iných planétach smrť? A mala by som tisíc ďalších otázok, ktoré sa mi pravdepodobne zodpovedajú, až keď už nebudem. Evička, tá to už vie, teda nevie. Nevie.

Rúham sa?

Informačný vek si na nás vyberá lútu daň – čo nie je na fejkbooku, neexistuje. Zrazu som členom skupiny s príznačným názvom Dismaland. Ľudia tam utešene pribúdajú, nakoniec sa naše počty ustália na piatich optimistoch. Hanka, Iva, Rišo, Mirka a ja. (Rišo kríva, pred pár dňami niečo vytkol svojmu členku a ten sa s ním doteraz nebaví.) Vo vývoji je Kubo, ktorý sa už niekde na ostrove nachádza. Už nám nič nestojí v ceste za magickými chvíľami.

Možno by som mohol byť znepokojený letenkami, ktoré sú na piatok večer o 10.45 v páre so spätičnou v pondelok ráno o 6.45, čo nám dáva zhruba 50 prívetivých hodín plných zatiaľ nejasných činností a aktivít. Ale som v klude. Relax, don't do it. Panika v mojej hlave vypukne, až keď si uvedomím, že ja som vodič, neboli šofér. Lavá strana, čo je svama. Šak tí blázni si tam jazdia vľavo s kludom Angličana. Ja ako slušný človek s primeraným vzdelaním nemám skúsenosť s takýmito zvrhlými praktikami. Ale beriem to ako výzvu – naučím sa niečo nové a čo viac, možno to dokonca aj prežijem.

Na poslednú chvíľu ešte riešime lístky štýlom „sadtíme si traja za počítače a hneď ako spustia predaj, budeme klikať, až kým sa nestane, čo sa má stať“. Tá eufória, keď sa nám podarili kúpiť dve sady lístkov, je neopísateľná, rovnako ako pocity, keď Iva zistila, že ich kúpila na nesprávny dátum. Našťastie som zachránil deň a kúpil ich na nedeľu – posledný možný termín. Už len bývanie na sobotu a požičovňu auú. Áut.

V piatok večer po práci čakáme na taxík. Zbalené všetko, aj spacák, aj čokoláda. Auto na Lutone sa dá vyzdvihnúť až ráno o siedmej, čo znamená cca 6 nočných hodín strávených na letisku. Nech je teda tak. Taxi je stratený už po ceste k nám, nakoniec ho v daždi vybehnem navigovať správnym smerom. Dialnica je upchatá ako kanalizačné potrubie v drevorubačskom mestečku na pokraji civilizácie – tudy proste ceste nevede. Šofér to točí podivnými uličkami Ružinova, zjavne má plán. Aj keď podľa monológu, ktorý počas celej jazdy vedie, je ten plán dostať sa do basy za ťažké ublíženie na zdraví v priebehu najbližších pár rokov.

Sme na letisku, je desať hodín, stihli sme to. A aj zvyšok partie tam už kempuje, síce im cesta trvala trikrát dlhšie, ale fak it, výlet sa začal! Teda ešte nie, rýchlo do duty free a kúpiť čosi malé na cestu. Napr. liter 50% whisky Grant's, to by šlo. Aj keď predstava riadenia motorového vozidla o pár hodín mi zrušila apetít, stále verím v ďalší deň... (že vyjde slnko a tak...)

Prístátie v Lutone nebolo práve mäkké, ale žijeme, a to je hlavné. Už si len tú živosť uchovať až do rána. Strašne, ale strašne nenápadne vtrhneme do kaviarne, zaberieme nejaké veľké fotele v kúte a tvárime sa. Prvá to vzdá Iva, spacák na zem a už je vypojená z matrixu. Nápadito rozložením po stoličkách ako tetris z nevládných tiel dlhoročných fanúšikov jogy,

striedavo upadáme do ničoty a strhávame sa na ruchy nočného letiska – čašník upravuje stoličky, obchodník oproti dokladá tovar a búchajú debničkami o zem (parchanti!), tlmené, v dialke stratené hučanie pristávajúcich a štartujúcich strojov... až kým nie je čas ísť pokúšať osud s autom.

Bez zbytočných formalít a značne neprezieravo dostávam do statočných rúk kľúče od Golfa. Nádrž je plná, ale kde je, sakra, volant?! Aha, jasné, na druhej strane. Haha. Sakra. Kurva. Všetci zomrieme... a vlastne, nie je to jedno? Poďme. Sedím za volantom, Rišo je kopilot navigátor. Nezvyk je slabé slovo, tu sa pud sebazáchovy bije s inštinktom prežitia. Prvá križovatka, prvé zlé odbočenie, prvý kiks. A takto to pokračuje cez množstvo kruháčov až po dialnicu. Populárny je najmä výkrik „obrubník!“, to keď som príliš blízko naľavo. Nedá sa s tým vyjebabrať, proste som zvyknutý dorovnávať auto na svoju ľavú ruku a teraz tam mám navyše ešte pol vozidla. A nejakých ľudí, čo sú veľmi krehkí, podliehajú ľahko skaze a panike. Ale aby som sa iba nehanil (prepáč, Hanka :*), veľmi rýchlo som zistil, že najpomalší pruh je úplne naľavo. Je to síce logické, ale aj tak. Tlieskajte my! Viac! Tak sa mi to páči. Je mi trochu ľúto, že to, aká je maximálna povolená rýchlosť na tých ktorých úsekoch, som nezistil až do konca.

Cesta prebiehala hladko a plynule, až na nejakú slabšiu chvíľku, keď som sa v nejakom pochybnom mestečku pokúsil odbočiť do protismeru, ale Rišov oficiálny tón „si v protismere“ ma vrátil do reality. Zľahka som si cúvol, usmial sa na velice prekvapených Angličanov a rýchle zdrhol. Dievčatá sa neskôr vzadu asi nudili, pretože ma bujarým pokrikom donútili zbehnúť z priamej cesty a zabočiť k nejakým dobre reklamovaným jaskyniam. Po tragických chvíľach v neskutočne úzkych uličkách kamenného mestečka znásobeného syndrómom ľavej ruky a obrubníka, sme sa domotali k akémusi vstupu. Chceli od nás 20 libier na osobu, tak sme mali aspoň zadarmo dobrý smiech a šli sme sa prejsť. Zhodou nehôd to mestečko bolo Cheddar, domov populárneho syra s veľmi podobným menom – volá sa Cheddar. Nejaké sme kúpili (a pri odchode zabudli v chladničke), ochutnali nejaký cider, že vraj dobrý. Nič proti cideru, ale nie je to pivo.

Ale naspäť k téme. Je sobota obed, sme v meste, kde vyrobili Cheddar a zajtra budeme v Dismalande. Perspektíva je to dobrá. Sme na mieste nášho dočasného, jednonočného ubytovania. Ak som mal pociť, že som zažil nejaké úzke uličky predtým, tak teraz som prišiel k niekoľkým novým šedivým vlasom (fotky na vyžiadanie). Sme tu a je tu aj Kubo, ktorý sa sem magicky prepravil vlakom a busom z mesta Bath. Ako sa dostane odtiaľto, keďže my sme v aute piati, to asi nechám na neskoršie.

Ubytovanie som zohnal cez airbnb, jediný problém bol, že to bolo asi 60 km od Westonu, v mestečku Wellington. Čo už. Majiteľka nebola doma, ale

zato nám nechala kľúče v modrých gumákoch na verande. 10 bodov za štýl. Po stenách mala tri diplomy z univerzity (research, čo to, sakra, je?) a dom naplnený vecami, ktoré spájalo jediné – nehodili sa k sebe, aspoň nie na prvý pohľad. Alebo druhý. Dalo by sa to opísať ako eklektický štýl. Chýbalo málo. Ale malo to atmosféru. Prvé, čo som uvidel, boli dva gramofóny a mixážny pult. Yeah bejby. Nohy figuríny v kuchyni, trup na poschodí pred kúpeľnou. Obrazy, sošky, topánky, klobúky, detské hračky, knihy, všetko navrhované na najnemožnejších miestach v prívetivej symbióze. Bol som taký očarený, že som si rýchle odpil z whisky, aby som už nemusel nikam šoférovať. Fungovalo to.

Ďalšie spomienky sú veľmi príjemné, možno preto, že sú zároveň vcelku hmlisté. Wellington som pokladal za typické anglické malé mesto, aspoň podľa mojich predstáv. Dvojposchodové domčeky, všetko kamenné, obchodíky a charity shops. Tam sa baby zásobujú šatami a rôznymi suveníroidnými maličkosťami. Len Rišo si kupuje švihácku vychádzkovú paličku na svoju trpiacu nohu (chodí s ňou potom už zvyšok výletu ako ozajstný dandy). Na ďalších uličkách sú maličké kaviarne a reštaurácie. Dokonca indická, ha! Presne tam sme mali večeru. Bolo to pikantné tak, že som stratil zmysel pre humor na takmer 5 minút. Potom som sa rozveselil ponúknutým zeleným chilli a zapil ho whisky. Môžem len odpočúvať.

Niekde v tej podvečernej dobe sme sa dozvedeli, že večer bude karneval. Už sme sa báli, čo budeme robiť tu na konci sveta, a oni majú megažúr! Trvalo to niekoľko hodín, ale (tie) gorické vozy mi nakoniec začali spôsobovať alergiu. Diali sa tam veci nevýslovné: mažoretky, Pac-Man, požiarnici, policajti, veľmi silná poľnohospodárska lobby, kozmonauti, tanečníci pod vplyvom plejády látok, aké ešte nemajú meno. V sebaobrane som po nich hádzal mince. Takto nejak si predstavujem stredoveké fašiangy v pekle, kde Satan nosí zásadne len ružovú a keďže sa bojí spať potme, má nonstop zapnutý stroboskop. Celú noc som mal nežné nočné mory, až kým som sa nezobudil s neodbytným pocitom netušenia, čo sa vlastne deje, kde som a čo tu robím...

Nedela. Je to tu. O jedenástej máme vstupenky do Dismalandu. Aké dojmavé. Takmer vôbec, pravdupovediac. Proste tam ideme a uvidíme. Šiesti v aute, bohužiaľ. Že hodina, to dáme. Dali sme. Weston je väčší ako Wellington, krásne prímorské letovisko, kde inkriminovaný Banksy zvykol tráviť leto ako dieťa (a preto si spravil vlastný park na ruinách starého). Po ceste sme kdesi zahliadli nápis oznamujúci, že sa tu koná food festival. Hladní sme boli dôkladne, takže tento nápad prehlušil aj krik o pláži, kde sa Iva s Mirkou rozhodli ísť aj za cenu života. Jediné, čo im zabránilo pokúsiť sa nejakú najšť už deň predtým, bolo moje strategické rozhodnutie rýchle si dať z whisky a kľúče od auta nepustiť z ruky. Blúdili sme Westonom, prešli okolo Dismalandu, „Jééé, parádááá“, obúchal som spätné, vbehol do nejakých jednosmeriek a počúval babylonskú spleť hlasov zo zadných sedačiek, až kým som nenašiel nejaký prekliaty parking a nebuchol to tam. Ideme peši, stačilo.

Zhodou dobrotivých náhod bol ten dobre ukrytý food festival presne za našim parkingom, ha! Chcem prémie. Zjedli sme tam nejaké globálne špeciality (mal som Mac 'n' Cheese; no a čo, že to nikoho nezaujima) a vybrali sa do Dismalandu. 10 minút chôdze, ako pre nás. Síce rozdelení na niekoľko tímov, ale vo vnútri to nie je veľké, stretneme sa pri pokrčenej Ariele! Problém, ten rad, čo sme videli predtým, tam bol stále. Keby sme sa nepredbehli (vďaka Hankinej intervencii „To tu vážne chceš stáť?“), tak neviem, neviem.

Prvý stret s realitou krutejšieho brata Disneylandu sa odohral priamo na vstupe. Ženská s čiernymi ušami Mikymauza nám hodila vstupenky na zem. Priznám sa, že prvý moment bol „ WTF?“, ale potom som sa zorientoval. Sem sa nechodí kvôli neprekonateľnému zákazníkemu servisu. Ani náhodou. Sem si sa prišiel dobrovoľne nechať šikanovať. A poďakuj, ty odpad! Takže keď ma začala nevlúdna slečna prehladávať maketou nejakého detektora zlých úmyslov a popritom mi zľahka nadávať, vedel som už, že takto to je správne a má to tak byť. Čo tí Angľani nevedeli, že to, čo predvádzajú, sú úplne bežné slovenské služby – nevlúdny prístup, arogantné správanie, ignorácia... Bežný deň v supermarkete. Ako doma, povzdychli sme si šťastne, ako doma.

Prvý pohľad do vnútra bol highlight celého zážitku – smetisko a zberné suroviny sa stretli s politicky vyhranenou myšlienkou a väčším než malým množstvom drôg. Do očí mi udiera polorozpadnutý hrad ala Disney, pred ním rady ľudí. V jazierku policajné vodné delo, krásna a praktická fontána. Lešenie v tvare žrebca, či nekonečné množstvo graffiti, tagov a nápisov sú proste nevyhnutnosť. Hudba, tá depresívna pomalá hudba. Hlásenia detským hlasom, napísané niekým, kto nenávidí Coelha a buržoázy kapitalizmus. Čo bolo výborné, veľa stánkov sú reálne atrakcie. Teda, ak je reálny stánok s názvom – Zhod' podkovu, tri pokusy za libru – na stojane stojí elegantná, 50 kg podkova, zamračený chlapík ťa dlho ignoruje a keď to už viac nejde s povzdychom pristúpi bližšie. Bohužiaľ, robí to len preto, aby ti obliel nohy vodou z fľašky, ktorú, hajzel, drží v ruke. Ach, ty amo, ty vole. Nakoniec ale vydá jednu (!) pokrčenú pingpongovú loptičku. Čo také asi spraví pingpongová loptička s nákovou, odporúčam skúsiť doma. Zhrniem to, nič moc vlastne. Ale chalan je grand, výherný odznak nám hodil pod nohy aj tak. Ako vravím, tatranské služby dobývajú svet.

A takto to pokračuje ešte tri hodiny, strítart svetovej úrovne svetových mien na nás vyskakuje spod každého kameňa, spoza každej kopy smetí, múru, okienka, zjavuje sa pod nohami a vyplúva na nás iróniu, sarkazmus, politický nekorektné vtipy aj heslá. Unfuck the system!

Ale na konci každého konca je koniec, preto aj tento zážitok konečne končí. Ideme sa prejsť na pláž, ktorá sa ťahá do dialky, piesočné duny s mlákami slanej vody. Nezníe to vábivo, pohľad to je ale nádherný. Ešte posledné fish panini a ideme sa vtlačať do auta. Čaká nás cesta smrti do Bristolu, ktorú sme ale zvládli s minimálnymi stratami, čím sa znej stala obyčajná cesta dôkladne upchatou diaľnicou. Jediné spestrenie bol motor, ktorý zhasol hneď za Westonom uprostred

jazdy pri neustálom posuve vpred na jednotke. Trvalo pekných pár minút, kým Rišo nadhodil eventualitu stlačenia spojky. Fungovalo to, heuréka. A šťastne sa šinieme ďalej rýchlosťou zvuku vo vákuu.

Zvyšok cesty prebehol v pohode, sme v Bristole. Parkujem kúsok od autobusovej stanice, Kubo má ísť odtiaľ na letisko, predsa len štyria ľudia vzadu nie je žiadna romantika. A pri stanici máme stretnúť Baláža, Hankinho bývalého kolegu, ktorý tu pôsobí ako grafický dizajnér. Škoda, že som vtedy ešte nevedel jeho prezývku. Bali. Kričal by som do omrzenia „Kde jeBali?!“ Tak snáď' nabudúce.

Bali prišiel aj s kamoškou Erikou a frisbi na krku. Podujali sa nám ukázať Bristol z tej prívetivej, posprejovanej, krčmami a podnikmi napráskanej časti, kde sú párty také drsné, že Amsterdam plače závisťou. Prejdeme si niekoľko podnikov a vyzvedáme, ako sa tu žije. Hlavné mesto strít artu, minimálne v Anglicku. Atmosféra tam je skvelá, to sa musí uznať, aj keď za jeden krátky večer sa dá spracovať nemnoho dojmov. Hlavne mi je ľúto, že nestihneme žiadnu legendárnu párty. A ešte trochu, že Kubo nestíha ani len posledný bus, takže ho beriem autom až do Lutonu. Jazda smrti dva.

Prichádza lúčenie, podakovanie za príjemný čas a potom už len nočná diaľnica. Zostáva mi len mnoho ľahkých záchvatov paniky na odbočkách, posledné stratenie sa po ceste na pumpu a zabočenie do protismeru, dopitie whisky na letisku, žolík na kaviarenskom stole pred hrbou vyjavených Aziatov a potom už len let, ktorý prebieha ako vo sne, hlavne zrejme preto, že je skoro 7 hodín ráno, a my sme za posledné dni toho veľa nenaspali. Ale všetko je v poriadku, takto to bolo zapísané kedysi dávno a bude sa to opakovať až dovedy, kým ľudia neprestanú blúdiť, vandrovať a hľadať čosi, čo sa nedá pomenovať, iba zažiť.

Juraj Majtán

poviedka

(ZAČIATOK BEZ KONCA)

Život a smrť. Smrť a život. Nahý muž a žena v tesnom objatí tvoriaci život a zároveň smrť. Keď som sa narodil, ubehol určitý čas, kým som pochopil, že aj ja raz zomriem. Neskôr som si uvedomil, že smrťou nekončí len organický život, ako ho poznáme, ale všetko obsiahnuté v samotnom dianí. Tento nepopierateľný fakt pôsobil na mňa veľmi deprimujúco. Pre tých, ktorí trpeli, bol tento zákon života oslobodzujúci. Videli v ňom možnosť zmeny a transformácie v niečo iné. Naopak, ja som bol so životom nadmieru spokojný. Tým pádom tento zákon mne osobne nehral do kariet, pretože moja spokojnosť nemohla trvať večne. Mala svoj štart, tvar konkávnej paraboly, nazvime ju dobou trvania a cieľ. Predstavte si ju ako kopec, na ktorý sa štvoráte, aby ste dosiahli navyšší bod, no a keď ho

dosiahnete, ostáva vám jediné, zliezť ho nadol. Keď sa štvoráte nahor je všetko v poriadku. Komplikácie nastávajú pri dosiahnutí najvyššieho bodu. Môžete si zaň dosadiť zamilovanosť v najväčšom rozkvetu, dosiahnutie osobného sna, úspechu a túžby, prebiehajúci orgazmus, ale aj niečo také nepatrné, ako je nevinný šluk z cigarety. Všetko, čo som mohol vnímať zmyslami, podliehalo tejto vesmírnej súťaži. Či už išlo o ľudí, veci, udalosti, alebo neopakovateľné zážitky. Jediné spojivo medzi nimi boli uchované spomienky. No tie takisto podliehali tomuto nepísanému pravidlu začiatku a konca. Asi najvýraznejší dopad to malo na mňa zhruba pred tromi rokmi – a kedy som aj precitol – pri naplnení môjho cestovateľského sna. Konkrétne vyjadrený a zhomtnený do stavby Tádž Mahal, nachádzajúcej sa pri Ágre v indickom štáte Uttarpradéš. Už som tam nebol iba „prstom po mape“, ale priamo pred nosom som mohol zhliadnuť – a dokonca sa aj dotýkať – tejto monumentálnej stavby. Bol som spokojný, ba by som mohol povedať, že šťastný, až do chvíle, keď mi malý chlapec s hnedastou pokožkou, plnými lícami a havraními vlasmi oznámil: „Pane, keď budete odchádzať, môžete si zakúpiť pozlátenu pohľadnicu len za 15 rupií, nech máte aspoň nejakú spomienku, ktorá nevybledne časom.“ Po tomto úprimnom varovaní, dolahol na mňa pocit smútku a beznádeje. Bola to posledná pomyselná kvapka, ktorá dopadla na hladinu môjho rojčivého vnútra a spôsobila mi tým spustenie efektu motýlich krídiel v mojom živote. Rozhodol som sa, že vystúpim z tejto obmedzujúcej hry, alebo ju aspoň na môj obraz upravím tak, aby nikdy nič v určitom zmysle pre mňa významného – čo si zasluhovalo moju pozornosť – neskončilo a nekončilo. Vedel som, že sa to nedá celoplošne na všetko aplikovať, pretože s náhodami – nepredvídateľnými udalosťami – ako štatistickými odchýlkami, som nemohol spraviť absolútne nič. Zameral som sa len na to, čo som mohol ovplyvniť a mať vo svojej moci. Bola to jediná možnosť, respektíve voľba, ktorú som mohol upravovať takým spôsobom, že mi predĺži čas trvania hypoteticky do nekonečna. Keď si na pomoc zoberiem opäť modelový kopec, dá sa to vyjadriť úpravou rýchlosti chôdze pri výstupe. Ideálom by bolo zastaviť sa. Vedel som, že toto všetko si vyžaduje poriadnu dávku sebadisciplíny, vytrvalosti, odhodlania a motivácie. Tento mix vlastností som mal v sebe. Dôkazom toho bola moja úspešná kariéra obchodného manažera v nemenovanej spoločnosti, kde boli takéto vlastnosti potrebné. Lenže potrebné bolo ešte niečo navyše! Tí, ktorí by boli lačni po uspokojovaní svojich potrieb a pohnútok, neostali by dlho na tejto ceste bez konca. U J. Kerouaca, beatnického spisovateľa, cesta bola život. Byť na ceste znamenalo žiť! S týmto axiómom som sa stotožnil i ja. Snažil som sa ho doviest' do osobnej dokonalsti. Mal som toho plné zuby! Žiadny pocit uspokojenia ma nedokázal dostať do stavu pre mňa hodnotného a naplňujúceho, a čo viac, dlhotrvajúceho. Neholdoval som otroctvu zmyslových buniek. Bol to pre mňa len marketingový ťah pre nespokojných ľudí, ktorým

dával aký-taký zmysel existencie a pocitu vlastnej identity. Postupne som začal zavádzať tento nový poriadok do môjho vnútra. Ako som upravoval vnútro, začalo sa to prejavovať aj navonok. Najprv v malom a neskôr sa to rozšírilo celoplošne do všetkých zákutí a štrbín môjho bytia. Pýtate sa ma, ako to vyzeralo nie v rovine abstraktných teórií, ale na bojisku, čiže v skutočnosti? Vtom čase sa mi pracovne darilo. Jedného dňa, prišiel za mnou šéf s ostentatívnym preslovom.

„Počuj, asi už vieš, čo ti chcem oznámiť, ale aby si to mal podvrdené odo mňa z očí do očí, povyšujeme ťa na post obchodného manažéra pre celé Slovensko. Už nebudeš mať na starosti región ako predtým, ale budeš dozerať na ostatných. Samozrejme, platovo pôjdeš hore.“ Jeho slová ma nezasiahli, ako si to on predstavoval.

„Vážim si to. Ale aj ja ti chcem niečo oznámiť. Dávam výpoveď!“

Po tomto sa jeho slovná zásoba zmenila na pár citosloviec, s nejasnými gestami rúk a výraznou, nechápajúcou mimikou tváre. Nemienil som mu to vysvetlovať. Moje rozhodnutie, bolo symbolickým rozhodnutím zastaviť sa na ceste. Mohol som si to dovoliť! Pokračovať som mohol v inej firme, alebo pri najhoršom, vrátiť sa naspäť, a ďalej stúpať po nezdzolanom kariérnom kopci. Vydýchol som si. Cítil som sa uvoľnene. Nič ma nezáväzovalo a nezaväzovalo. Avšak jeden záväzok som predsa len mal. Bol z oblasti vzťahov. Chodil som už dlhšiu dobu s dievčaťom, ktoré ma stále milovalo. Vo všetkých sférach nám to slušne klapalo. Mal som ju síce rád, no o Goetheho láske sa to v mojom prípade nedalo povedať.

Predtucha mi našepkávala, že jej láska voči mne sa môže pomaly kedykoľvek z ničoho nič rozplynúť a vytratiť. Rozhodol som sa pre radikálne riešenie. Žiadny koniec nebude! Napísal som jej srdcervúci dopis, akú mám nevyliciteľnú chorobu a nechcem, aby bola pri mne, pretože by trpela zároveň so mnou. Slúbil som jej, že keď sa stane zázrak, hneď sa jej ozvem. Na znak toho, že som to myslel vážne, nechal som jej dosť veľký obnos peňazí. Týmto vymysleným priznaním som spôsobil bolesť obidvom. Napriek tomu som si uvedomoval, práve vtedy, keď som umelo ukončil náš vzťah, že sme boli takmer na najvyššom – prinajmenšom ona – stupni zamilovanosti.

Nezažili sme strmhlavý pád ako to býva moderným štandardom. Jej posledná spomienka na mňa sa odzrkadľovala v nádhernom kvete pri plnom rozkvetu za slnečného dňa. Svojím „vzkriesením“, som mohol kedykoľvek oživiť jej ružovú spomienku. Či by bola vtedy s iným? Na tom mi vôbec nezáležalo. Po týchto dvoch zlomových otrasoch, som slobodnejšie a voľnejšie dýchal. Na moju psychiku to malo blahodárny účinok. Teraz som sa mohol bez zábran venovať svojmu ďalšiemu snu, a to spisovateľskému. Chcel som napísať román, ktorý by, samozrejme, ostával v štádiu neustálej rozpracovanosti. Takýto vegetatívny stav tvorivosti mi nesmierne vyhovoval. Bol to aj vhodný tréning pre pomalý výstup na ďalší pomyselný kopec. Popritom som svoj voľný čas

vyplňal bežnými aktivitami. Chodil som často do kina. Rozdiel medzi mnou a bežným smrteľníkom bol ten, že som filmové predstavenia opúšťal pred koncom.

The end som odvtedy už nemal možnosť pozrieť si na filmovom plátne. Konce som vyplňoval fantáziou, ktorá ma nikdy nesklamala. Sklamali ma jedine tí, ktorí mi koniec škodoradostne prezradili. Radil som ich do nekontrolovateľnej štatistickej odchýlky. Žiaľ, to sa nedalo ovplyvniť. Moje netradičné správanie nešlo pozornosti jednému postaršiemu pánovi – zaritému filmovému fanúšikovi. V kine strávil viac času ako doma. Raz si ma pred predstavím odchytil. „Prepáčte mi moju drzosť, ale nedá sa mi nespýtať, prečo odchádzate vždy skôr z kina?“

„Preto, prečo vy ostávate.“

„Nerozumiem.“

„Je to prosté pane. Pre príjemný pocit.“ Ukončil som náš krátky, nikam nevedúci pokus o rozhovor. Ťažšie to bolo s blízkymi ľuďmi, keď som si s nimi šiel sadnúť niekam von. Iritoval som ich svojím správaním.

Večnými predčasnými odchodmi, prestávaním konzumáciou alkoholických nápojov v najlepšej fáze večera, kedy zábava práve gradovala. Niektorí si na to zvykli, poniektorí nie. Tí druhí menovaní mi ešte pred tým ako sa prestali so mnou stretávať, nezabudli zdôrazniťskrz univerzálnu formulku, že vraj trpím poruchou osobnosti. Aký to nezmysel! Na rozdiel od nich som si žil plnohodnotnejšie, zmyslupľnejšie a hlavne šťastnejšie, bez toho, že by som nadával a sťažoval sa na hocičo. Čas sa mi stal priateľom, nie ako v minulosti zastával miesto úhlavného nepriateľa. Takýto stav vo svojej mysli, pracne vybudovaný, som si udržoval relatívne dlhú dobu. Až dotedy, kým sa mi stalo niečo nepredvídateľné. Stretol som ženu, do ktorej som sa šialene a bezhlavo zamiloval a ona rovnako do mňa. Bola to živelná láska. Priznám sa, pohltila ma zmyselnosťou, opantala krásou a opäť uväznila do zvrátenej hry začiatku a konca svojou krehkou dušou. Nedokázal som tomu vzdorovať.

Uplynulo zopár mesiacov, keď som sa dostal von z tohto veľkého opojenia láskou. V mysli sa mi začali objavovať, vlastne rojiť ako včely v úle spomienky na bolesť. Sám pre seba som sa pýtal, kolkokrát si ešte povieme, zaužívanú frázu milujem ťa? 10, 100, 1000-krát? Obavy začali naberať na sile, dom bol už v plameňoch. Potreboval som konať! Vyriečiť nad nami najťažší ortieľ a pre mňa zároveň aj najťažšiu skúšku v tomto rebelujúcom období. Stalo sa! Moja racionálna časť osobnosti prevážila, aspoň som si tak myslel. Postup rozchodu som zvolil rovnaký ako predchádzajúci. Zmenila sa len obojstranná bolesť, ktorá bola niekoľkonásobne väčšia ako tá predtým. Následkom bol definitívny a nezvratiteľný koniec. Dostal som od nej spätný dopis, v ktorom mi objasnila, že jej život nemá cenu ďalej žiť. Nestihol som nič spraviť. Ukončila ho v aute pri čelnej zrážke do vybetonovaného múra. Poviete si, štatistická odchýlka. A ja teraz, prosím pekne, píšem tieto posledné riadky zo psychiatrickej liečebne. Modlím sa, nech tieto pekelné stavy zúfalstva a beznádeje raz pominú a bude im navždy koniec.

Ondrej Krasko

poviedka

(AKO SA KLAUDIA OCITLA V RÍŠI ZÁZRAKOV)

Klaudia, dvadsaťtriročná modrooká študentka z malebného slovenského mesta kráčala jedného slnečného jarného rána znudeným tempom po slnkom zaliatej lúke. Práve ukončila bakalárske štúdium na škole v neďalekom Sládkovičove, tak si po dobre odvedenej práci chcela trochu oddýchnuť.

Z jej letargie ju náhle vyrušil Zajac, ktorý prebehol okolo. Nebolo by na tom nič prekvapujúce stretnúť zajaca na lúke, ale tento Zajac mal oblečené tričko s emblémom Európskej únie a navyše si niečo hundral popod nos.

Keď sa Klaudia rozhodla prísť na koreň veci, Zajac sa znenazdajky stratil (ako čochvíľa zistila) v diere pred sebou. Klaudia sa rozhodla pobehnúť bližšie k diere, keď sa zrazu pošmykla, zakopla o krtinec a zrútila sa do hlbkej jamy...

A paaadala...

Paaadala...

Padala veľmi dlho, ani si sama neuvedomovala ako dlho, pretože úplne stratila pojem o čase – zabudla, koľko má rokov, odkiaľ prišla, jednoducho sa s ňou všetko začalo točiť ako vo víre.

Po hodnej chvíli, keď jej pád nemal konca a začala si uvedomovať jasnejšie kontúry jamy okolo seba, upokojila sa a pomaly si začala zvykať na novovzniknutú situáciu. Nakoniec dievča pristalo s hlasným BUCH na dne jamy. Keď sa obzrela okolo seba, všimla si, že sa Zajac stále niekam ponáhl a popritom si mrmle popod nos: „Určite budem meškať.“ O malú chvíľu sa jej stratil z dohľadu.

Keď sa poobzerala okolo seba, všimla si, že sa nachádza v malej, úhľadne poupratovanej izbičke. Steny lemovali poličky so systematicky usporiadanými nádobami vo farbách štátnych vlajok členských krajín Európskej únie. V strede miestnosti stál drevený stolík s džbánikom, na ktorom bolo úhľadne napísané: Napi sa zo mňa.

Klaudia podišla bližšie k poličke s nádobami vo farbách slovenskej vlajky, začala sa v nich prehrabávať a čítať: Slovenská ústava; Slovenský parlament; Univerzity; Bakalárske štúdium; Magisterské štúdium... 'Ach,' pomyslela si, 'keby som tak mohla urýchliť svoje vysokoškolské štúdium...'. V tom si spomenula na džbánik na stole. Vzala ho do ruky a začala nahlas uvažovať: „V škole nás síce upozorňovali, aby sme nepili z neznámych nádob, ale nech, ja to aj tak vyskúšam.“ Nato Klaudia vzala džbánik a vypila ho do poslednej kvapky. Ako prehltala posledné kvapky, začalo sa s ňou všetko točiť ako na kolotoči a keď precitla, uvedomila si, že sa niečo zmenilo...

Klaudia začala v duchu recitovať zoznam všetkých inštitúcií Európskej únie a chrliť zo seba dôležité informácie ohľadom čerpania štrukturálnych fondov, jednoducho niečo, čo by určite preberali na škole až vo vyšších ročníkoch. 'Úžasné, funguje to!' vykrikla v duchu Klaudia.

'Informácie mám,' pomyslela si, 'ale ako presvedčím ostatných o svojej múdrosti?' V tom jej do očí udrela malá drevená skrinka s nápisom Diplomy, pod ktorou boli na šnúrkach zavesené kľúče rôznych veľkostí. Nanešťastie ani jeden nepasoval do zámku od skrinky. Keď sa poobzerala po miestnosti, všimla si malé dvere. Akoby zázrakom, hneď prvý kľúč, ktorý vyskúšala, zapasoval do zámku.

Klaudia otvorila dvere a vstúpila do záhradky. Keď sa poobzerala okolo seba, zbadala troch záhradníkov (srdcovú sedmičku, osmičku a deviatku) ako premalovávali sochu jazdca na koni vo farbách slovenskej štátnej vlajky.

„Čo to robíte?“ spýtala sa Klaudia. „Vari nevidíš,“ odpovedal jej jeden zo záhradníkov, „premalováваме sochu na bielu, modrú a červenú, pretože nejaký hlupák prehodil modrú s bielou, a keď sa to Kráľovná dozvie, určite nás všetkých pošle na gilotínu.“

'Ach, aké hlúposti,' pomyslela si Klaudia, 'komu by už mohlo dnes záležať na tom, či je modrá pred bielou alebo opačne, alebo či má niekto bakalárske alebo magisterské štúdium.'

V tom sa ozvali fanfáry, záhradníci sa hodili na kolena (ak to takto môžeme nazvať) v očakávaní príchodu Kráľovnej. Klaudia sa iba postavila pri štrkovej ceste a pohrdavo zízala na prichádzajúci sprievod.

Na čele sprievodu sa hrdo niesla Srdcová kráľovná, vedľa ktorej kráčal Srdcový kráľ. Ako tak prechádzali okolo dievčaťa, Kráľovná zastala.

„Aká to opovrhnutia hodná nezdvorilosť, neukloniť sa Kráľovnej“ zasipela Kráľovná popod zuby.

„Kráľovnej?“ pohrdavo sa zašklabala Klaudia a pomyslela si, že načo sa už ona bude klaňať kartovej kráľovnej. Ja pochádzam z krajiny, kde bakalárske štúdium znamená magisterské a magisterské bakalárske, kde príkazná zmluva znamená výberové konanie a výberové konanie príkaznú zmluvu. A ak by sa to náhodou niekomu nepáčilo, zmeníme slovo Nepáčilo na Páčilo a necháme ho vysielat v lokálnej televízii tak dlho, pokiaľ slovo Nepáčilo úplne nevymizne zo slovníka.

„Na gilotínu!!!“ zvriskla Kráľovná.

„Gilotínu?“ uštipla sa Klaudia na líco a keď sa prebrala, bola opäť na slnečnej lúke v Sládkovičove.

Hororskopy

alebo multifunkčné horoskopy

na situácie, ktoré sa vám

až hrôzostrašne opakujú.

BARAN (21. 3. - 20. 4.)

Dnes sa budete cítiť ako hajzlová doska na infekčnom oddelení, čiže sa pripravte na intenzívnejší nával orgánov, čo sú v okolí. Emócie u mnohých prešľapujú medzi krematóriom a dojčenským ústavom, takže pre istotu noste pri sebe dudel a modliacu mníšku.

BÝK (21. 4. - 20. 5.)

Populácia disponuje vysokým koeficientom prítulnosti. Keďže chlamýdie a meňavky majú čoraz väčšie koloniálne ambície, tak sa nenechajte nachytať na hruškách, či na iných tvaroch prsníkov. Okolie bude vysielat priateľské gestá, čo utvrdí vzťahy, ale i pečenku.

BLÍŽENCI (21. 5. - 20. 6.)

Všetci, ktorých dlhšie svrbí jazyk, si ho konečne na bačkorách poriadne poškriabu. V mozgových závitoch cítiť silné kontrakcie, takže sa pripravte na pôrod ďalších mentálnych pankhartov (t.j. pôvod otca neznámy). Nepripustite, aby myšlienky druhých skončili v sirotincoch.

RAK (21. 6. - 22. 7.)

Nálady sa zmocní silná devalvácia, čo sa odzrkadlí tým, že veľa jedincov bude po sebe zízať pohľadom rozkladajúceho sa mamuta. Psy (a tragédi) dostanú do hlavy bubáka, že či vlastne „vyť, alebo nevyť“. Pištole, slučky, omamné látky a žiletky pôjdu len tak na dračku.

LEV (23. 7. - 22. 8.)

Nadišiel čas, kedy by ste sa mali konečne pokúsiť poriešiť kyvadlovú otravu (t.j. človeka, ktorý striedavo znepríjemňuje život vám a okoliu). Slanina sa spaľuje rýchlejšie, tak pite čo najviac horľavín. Tulenie typy nech sa zamerajú na redukčné kury a inú hydinu.

PANNA (23. 8. - 22. 9.)

Mortalita šedých buniek bude u mnohých dosahovať alarmujúce hodnoty, preto si radšej aktivujte tretie oko. Poštovní škriatkovia mali lámačku, takže rátať aj s (o)vracaním, či zapatrošením zásielok. A tí dopravní sa vám pre zmenu posnažia obuť plutvy, či papuče.

VÁHY (23. 9. - 22. 10.)

Spoločnosť v súčasnosti bude disponovať vysokým koeficientom prítulnosti. U samčiek cítiť v okolí spodnej čakry silnú kompresiu a u samičiek prevládne na týchto miestach potreba vyplniť svoj úložný priestor. Zúfanci nech si doprajú aspoň vizuálne opiáty.

ŠKORPIÓN (23. 10. - 22. 11.)

Možno dnes si budete pripadať ako modrý maurícius na burze filatelistov, čiže niekto z hora sa vám môže bližšie pozrieť na zúbky, či zamerať sa na vaše razítko, respektíve ak chlastáte, na to, aký destilát z vás razí. Nenechajte sa opečiatkovať ďalšou nelichotivou prezývku.

STRELEC (23. 11. - 21. 12.)

Už sa nemusíte tajne modliť, aby sa stal z vášho konta homosexuál (t.j. účet, ktorý priťahuje iba sumy s rovnakou kladnou polaritou). Vo vzduchu visí karmický jackpot (inverzná funkcia ku karmickému dlhu). Pokúste sa ho uchmatnúť, ak to nevyjde, pocítite, čo je to auto a (šach) mat.

KOZOROŽEC (22. 12. - 20. 1.)

Člen rodiny, či partner bude mať sklony byť drzý ako volebná urna, takže bacha, ľahko pri ňom môžete stratiť aj svoj jediný hlas. Ak sa budete opäť štylizovať do roly kapacity, okolie sa bude s vami baviť ako jednotka odporu, napríklad pokrikovaním mantry „ohm many ohm“.

VODNÁR (21. 1. - 19. 2.)

Dnes sa budete cítiť diskriminovaný ako lepok v bruchu celiatika. Čiže môžete vyvolať prudké reakcie okolia pre svoju nestráviteľnosť. Ak sa okolie správa ako tesná koža, doprajte mu vyrážku. Možno sa potom bude chcieť proti vám niečím natrieť, nenechajte ho však vytriezviť.

RYBY (20. 2. - 20. 3.)

Mnohí odkrývajú poklady svojej bohatej fantázie, takže také niečo ako odchyt Plejádánov do safari parku, vyzliekací poker s Rumburakom, či Yetiho priznanie budú brať ako nevyvrátený fakt. Aspoň bude haluz, avšak majte oči na stopkách, aby ste sa o ňu príliš neprilepili.

© www.zverokruh.sk, www.horoscopeyourself.com

Nell a Katarína Goliašové

fejton

(ŽENA JE AKO HUDBA)

Ach. Už mesiac som si nevrzol. Pozval som ju už na operu, potom na pohárik a zasa nič. Mój neposlušný Jožko každú noc roní zúfale biele slzy...

Asi niektorí z vás poznáte ten pocit. Ste nespokojní, frustrovaní a nervózní. Zúfalo chcete a nevíete ako.

„Žena je ako hudba.“ Povedal istý slávny hudobný skladateľ a milovník žien.

Áno, je to možné. Podľa najnovších psychologických výskumov je žena naozaj ako hudba. Harmonická, krásna a nevyspytateľná. Ale v dobrej hudbe sa ťažko vyznať. Preto vám predkladáme jednoduchý návod, ako sa ňou nechať opantať a zároveň sa nestratiť v jej hlbokom omámení, ktorý vo vás zanechá. Hudbu, rovnako ako ženu, študujeme postupne, podľa notovej osnovy **DO-RE-MI-FA-SO-LA-SI-DO**.

Ak nemáte vôbec žiadne skúsenosti, začnite ženou **DO – Doliezkou Otravnou**. Doliezka Otravná je druh najľahší na ZBALENIE a ZABAVENIE SA, ale bohužiaľ najťažší na ZBAVENIE SA. Vyskytuje sa všade, kde ste vy, aj na miestach, kde ju najmenej čakáte. (Na pánskej jazde, nonstop na linke, nonstop na všetkých druhov messengerov pod nickom „Sweetie, horny, sexi Sue“, na obchodnom rokovaní ako kávovar, na konferencii ako obsluhovateľka data-projektoru alebo ako podávačka loptičiek na priateľskom tenisovom stretnutí. Pri najhoršom sa nevtieravo začlení medzi kolky na bowlingovej dráhe. V jej prípade nemusíte naozaj robiť nič. Doliezkou Otravnú nemusíte hľadať, ona si vás nájde. Objaví sa ráno vo vašej posteli, keď sa s absolútnou opicou pokúšate poskladať puzzle zo včerajšieho večera. Samozrejme za predpokladu, že spĺňate parametre priemerného muža – nejaká výška, nejaká váha, nejaký vek a nejaká veľkosť, najlepšie európsky priemer. Výhoda tohto druhu je zjavná: sex kedykoľvek, kdekoľvek a akokoľvek. K horeuvedeným nevýhodám pripisujem kvapavku a chlamýdie, keďže asi nie ste práve VY k dispozícii kedykoľvek a kdekoľvek. Ženy typu DO neodstrašíte mladšou a krajšou milenkou. Žena typu DO vám ju preberie alebo vás prizve na grupák spolu so svokrou, vašou bývalou, susedom prípadne s podomovým predajcom balkónových kosačiek, ktorý vám práve klope na dvere. Na ženu typu DO zaberajú len dve alternatívy: kontaminácia pitnej vody alebo jednosmerná letenka na poznávací zjazd na Sibír.

Žena typu RE – Rebelka Emancipovaná. Pri žene typu RE je najdôležitejší intelekt. V prípade jeho absencie stačia rekvizity (diplomatka, slovník cudzích slov, sako, kravata). Celú schôdzku začnite jednoduchou vetou: „Dnešná konferencia o aplikácii marketingového mixu za účelom zvyšovania profitability potencionálneho produktu viedla k uzatvoreniu kontraktu so zmluvným partnerom.“ Je možné, že vdáš objekt sa zatvári nechápavo. Ak nie, znamená to, že hrá tú istú hru a vy môžete pokračovať. „Najlepšia investícia sú strednodobé zmiešané fondy s diverzifikáciou rizika.“ Áno, táto debata môže zo začiatku znieť náročne, ale ako každá iná končí debatou o HDP – teda hrubom dlhom penise.

Veľký pozor si dávajte na ženy typu MI – Milionová Investícia. Najľahšie zapôsobíte ako muž MI, teda Mocný Investor do Miliónového Impéria, čiže do nej. Zo začiatku zaberajú nenútené konverzačné formulky zaobalené do predstieraných problémov typu: „Tento rok som ešte nestihol zaplatiť daň zo všetkých nehnuteľností, ktoré vlastním.“ (Nezáleží na tom, že ide o jednu poľnohospodársku budovu, dve budy pre stredne veľkých psov, jednu latrínu na Myjave a garsónku v širšom okolí Bratislavy, zatiaľ

nevysporiadanú, o ktorú sa delíte so svojimi dvanástimi bratrancami so širokým potomstvom. Po vyslovení slova NEHNUTELNOSŤ sa žene typu MI rozšíria zrenice, otvoria ústa do tvaru kapra a podvedome rozkročí nohy ako dôkaz, že vaše Miliónové Imanie práma. Nevýhody: Ak Miliónové Imanie nemáte, veľmi ľahko a rýchlo na to príde. A na druhej strane, ak Miliónové Imanie máte, veľmi ľahko a rýchlo oň prídete.

Žena typu FA – **Feministická Alchymička**. Spoznáte ju podľa úzkych pier, krátkych alebo dlhších vlasov sčesaných dozadu do riedkeho, mastného vrkoču a vyťahaneho trička s portrétom Marie Curie Sklodowskej. Tento druh je mimoriadne náročný na spracovanie. Sex, ako konečný bod stratégie sa niekedy podarí zrealizovať až po niekoľkých mesiacoch či rokoch. A vo väčšine prípadoch ani nestojí za to, pretože váš Jožko má predsa len svoje nároky a preferencie a žena typu FA je hlboko, hlboko pod čiarou hraničnej prípustnosti. Preto vám odporúčame sa tomuto druhu už z dialky vyhnúť. Môže mať totiž jeden zo svojich 364 zlých dní v roku a trafiť vás do hlavy najbližším tupým predmetom už len preto, že ste muž – nepriateľ ľudstva.

U žien typu SO – **Sociálna Osloboditeľka** najlepšie funguje citové vydieranie: „*Všetci mi ubližujú, pomôžte mi, sám to už nevládnem.*“ Tieto typy žien hľadajú mužov, ktorí majú alebo predstierajú problémy, pretože potrebujú byť potrebné. Na Sociálne Osloboditeľky zapôsobíte dojímavým príbehom z detstva o tom, ako vás otec bil žihlavovým bičom po vajciach, tiež obrovskou vôľou zbaviť sa kleptománie, s ktorou bojujete od siedmich rokov, ďalej opakovaným scenárom delíria tremens s následným odhodlaním „*Od zajtra žijem nový život.*“ Žena typu SO je určite vegánka, živí sa výlučne biostravou, na balkóne chová dážďovky a vedie kampaň proti testovaniu kozmetiky na potkanoch.

Keďže aj pod štrikovaným svetříkom sa dajú nájsť prsia veľkosti D a pod neforemným hrubým rámom sice zúžený ale možno dlhozanedbávanéhoosexuchtivý pohľad, netreba opomenúť ženu typu LA – **Literárnu Analytičku**. V tomto prípade určite uspejete s citáciami Exupéryho. Napriek tomu, že ste sa v Citadele neprehrýzli ani cez prvé dve vety, čo sa vám nečudujem, nezúfajte a nevtieravo vložte do konverzácie jednu z myšlienok Malého princa: „*Podstatné je viditeľné len srdcom*“, alebo originálny myšlienkový skrat psychopata, chronicky plánujúceho bezbolestnú samovraždu: „*Byť, či nebyť, to je otázka*“. Prípadne neváhajte a obdarujte potencionálny objekt svojej nadržanosti deravou škatulou s komentárom „*Mám ho taký, aký si ho predstavuješ.*“ A celému aktu dodajte intelektuálne mystický ráz. V prípade neúspechu použite metódu „*Vševdedko-Všadebolko*“. Ak nie ste pre túto metódu dostatočne informačne vybavený, odporúčam aspoň týždeň pred schôdzkou študovať cestopisy a sledovať aktuálne dianie vo svete,

aby ste sa vyhli preklepom typu: „*Aj ja som bol v Lisabone, je to tam, pri hlavnom meste Ameriky, a je tam strašne veľa bengálskych aligátorov*“.

Ak pracujete na žene typu SI – **Silikónová Ikona** alebo aj tzv. **C 10** (nie je to veľkosť poprsia, ale peroxidový odfarbovač vlasov, ktorý okrem vybielenia vlasov pôsobí tak do hĺbky, že aj šedá mozgová hmota sa stáva bielou a biela žiadnou), potom si nemusíte robiť žiadne starosti čo sa týka pravdivosti vašich informácií. V tomto prípade môžete použiť naozaj hocičo, hoci aj citáty z Harvepína. (Mali by byť však v slovenskej verzii, lebo je možné, že cudzí jazyk po piatich minútach spozoruje). Výhody: fakt dobrý SEX. Nevýhody: ak sa chystáte do vyššej spoločnosti v sprievode Silikónovej Ikony, musíte vymyslieť nejaký spôsob, aby počas celého večera mlčala. Zahráte sa s ňou populárnu hru BUĎTICHOAKÚPIMTIAUTO a v spoločnosti ju predstavíte ako cudzokrajnú modelku, ktorá nevie po slovensky.

Posledným tónom stupnice a zároveň aj posledným cieľovým bodom každého mužského snaženia sa je žena typu DO – **Domestifikovaná Otrokyňa**. Ohrozený druh, ktorý pomaly vymiera, pretože tento model sa zachoval už z čias mladších tretohôr. Žena DO sa pokojne postará o rodinu, zatiaľ čo vy sa venujete svojej kariére. Bez slova vám operie ponožky, ktoré ste si záhadným, vami nezavineným, omylom nechali v chladničke medzi šunkou a syrom, neotravuje vás svojou predmenštruačnou náladou, keď vy sledujete napínavý súboj vrhu gulou Vrútky – Svinná – Nemšová. Po príchode z práce vás čaká s teplou večerou a vrúcnyim slovom, bez ohľadu na ranné svitanie a 3,8 promile alkoholu, kedy váš jediný výdych stačí na to, aby sa opil aj susedov pes a akvárijnú rybičku. Ak sa vám v dnešnej dobe podarí natrafiť na ženu typu DO, máte zaistenú popri pravidelnom sexe aj pravidelnú stravu, upratovací servis a výchovu nielen vašich spoločných detí, ale aj tých, ktoré ste si nadobudli pri nevinných sexuálnych hrách v mladosti, ktoré obyčajne začínali vyzliekanou flaškou. Nevýhodou je už spomínaný nedostatok tohto druhu, ktorý je väčšinou úplne rozobraný. Ďalšou nevýhodou je postupná opotrebovateľnosť, kvetinová zástera ešte z obdobia prvej republiky a permanentné natáčky.

Tí najlepší hudobníci sa venujú hudbe celou dušou. Notovú osnovu berú ako základ. Rovnako je to aj s milovníkmi. Ak chcete byť naozaj dobrý milovník, táto osnova je pre vás iba oporným návodom, ktorý vás bude sprevádzať tajomným svetom žien. Skutočné umenie milovať zvládnete až po rokoch praxe, keď preniknete do všetkých tónin ženskej duše. Najdôležitejšia je prax. Preto teraz dohrajte pätnásty level vašej trojrozmernej, graficky dokonalej počítačovej hry, vypnite svoj PC, telefonicky zrušte mamu, ktorá vám príde dnes upiecť koláč a poliať kvety a chodte už konečne do ulíc vyskúšať svoj HDP, pretože dnes je prvý deň zvyšku vášho života. Vela šťastia.

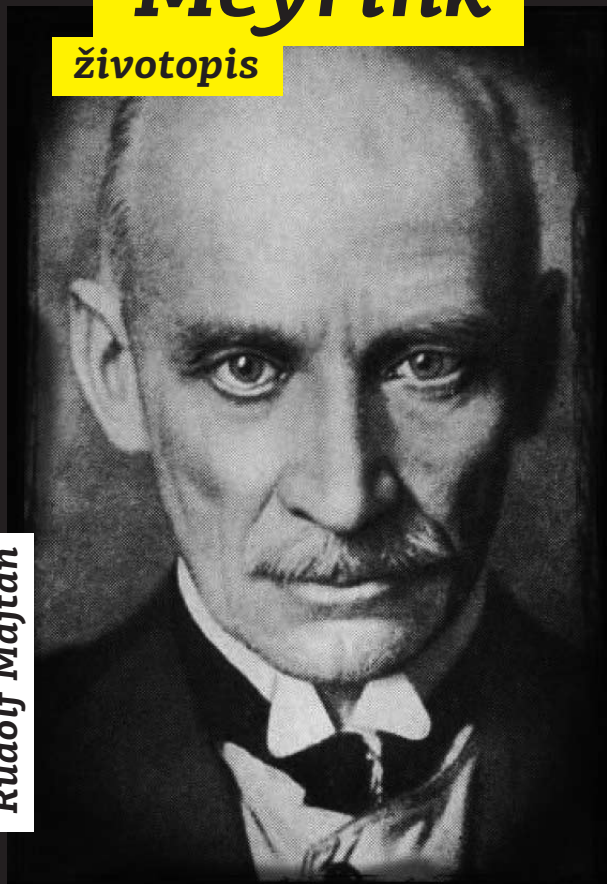
Gustav

1868–1932

Meyrink

životopis

Rudolf Majtán

Vlastným menom Gustav Meyer bol rakúsky spisovateľ a významný predstaviteľ fantastických románov a poviedok. Nesmrteľnú slávu mu priniesol najmä román Golem, ktorý sa odohráva v pražskom židovskom gete. Prahu považoval vo všeobecnosti za svoje osudové mesto. Sice sa narodil vo Viedni a poslednú tretinu života prežil v Starnbergu, neďaleko Mníchova, ale do Prahy bol zamilovaný až do konca svojho života. V nej našiel svoju životnú lásku Menu, tiež tam rozvinul svoj spisovateľský talent a zoznámil sa s okultizmom, ktorý bol jeho hlavnou životnou náplňou. Bohužiaľ, spory s vplyvnými ľuďmi ho z tohto mesta natrvalo vyštvali.

Zaujímavá je cesta, ktorou prešiel, kým sa dostal k písaniu. Už od mlada bol známy v pražskej spoločnosti ako veľký milovník žien a hráč šachu, ktorý vášnivo praktizoval veslovanie. Bol považovaný za veľmi odvážneho a sebavedomého muža. Po dlhoročnom pulzujúcom, bujarom, divokom životnom štýle, znechutený ťažkými osudovými ranami sa rozhodol skončiť so životom. Raz večer vo svojom byte, keď si ku spánku prikladal nabitú zbraň, vyrušil ho pri čine človek, ktorý mu pod dvere strčil rôzne propagačné materiály. Meyrink si ich vzal a začal v nich listovať. Išlo o ponuku rôznych okultistických kníh a prednášok. To ho zaujalo natoľko, že samovraždu odložil na neurčito a začal sa

naplno venovať tajným vedám, počnúc špiritizmom, mágiou až po alchýmiu, kabalou, tarot, jógu a mystiku. Ako sa ďalej ukáže, tu sa začali nepriamo rozvíjať aj jeho spisovateľské schopnosti.

Sám Meyrink bol presvedčený o tom, že nemal nijaký zvláštny spisovateľský talent. Tvrdil, že svoj talent prebudil rôznymi okultnými technikami. Odkedy sa začal venovať tajným vedám, usiloval sa aktivovať skryté sily v ňom. Veľkú dávku energie zacielenú na rozvoj predstavivosti. Opis toho, ako sa mu po dlhoročnom mentálnom cvičení otvoril vnútorný zrak, odhaľuje minidielko Obrazy vepsané do vzduchu (je voľne šírené aj na internete). Vízie, ktoré sa mu odvtedy začali takmer v zhmotnenej podobe zjavovať, mu boli materiálom pre tvorbu. Otvorene vrazil, že je len zapisovateľom týchto predstáv, ktoré len štylisticky upravoval na papier. Dokonca bol presvedčený, že je len „píšucou rukou“, ktorá zachytáva „myšlienky“ nejakej skrytej sily, ktorá ho vedie. Mohlo teda ísť o jeho silne aktivované nevedomie. V spomienkach prezrádza, ako sa často pri písaní svojich poviedok, či románov, prichytil pri tom, že state sú napísané úplne inak, ako si prial on sám. A napriek tomu tieto nevedome napísané časti až dych berúco rozvíjali príbehy a prehlbovali dej.

Je známe, že Meyrink sa okultizmu venoval celým telom aj dušou. Odkedy objavil u seba tento nový životný smer, bol preň ako odtrhnutý z reťaze. Najprv sa vrhol na špiritizmus. Keď zbadal, že tadiaľ cesta nevedie, svoj záujem zameril na jógu a mágiu. Začal nadväzovať kontakty s ľuďmi zaoberajúcimi sa týmito oblasťami. Nie je prehnané tvrdiť, že sa snažil nadviazať styk s každým duchovným majstrom, ktorý v tej dobe niečo znamenal. Na začiatku jeho dráhy sa stal v Prahe spoluzakladateľom teozofickej lóže U modrej hviezdy a bol aj veľmi aktívnym členom úzkeho krúžku horlivých záujemcov o tajné vedy v prostredí tohto magického mesta. A do Viedne dochádzal do miestnej pobočky, vtedy populárnej Teozofickej spoločnosti. Neskôr bol, napríklad, žiakom kresťanského mystika Mailändera. Tiež bol dočasne členom známej anglickej lóže Zlatý úsvit, ktorej pád spôsobil kontroverzný Aleister Crowley. Okrem mnohých ďalších tajných spoločností bol v kontakte so záhadným, starodávnym spolkom Sat Bhaiov, ktorého členovia podľa povesti založili Prahu. S akou vervou sa venoval okultizmu dokazuje fakt, ktorý hovorí, že desiatky rokov trávil každý deň minimálne 8 hodín meditáciami a duchovnými cvičeniami. Jednu tretinu dňa teda venoval iba rôznym mentálnym cvičeniam. Železná vôľa, dôkladnosť, systematickosť a vytrvalosť asistovali aj pri tom, že donekonečna vedel prepisovať a prerábať svoje poviedky a romány, až kým neboli vybrúsené ako diamant.

Mnohí jeho známi boli presvedčení, že okrem zázračnej vizualizácie ovládal prakticky aj mágiu. Bol vraj schopný v spánku vyvolať rôzne efekty, ktoré sa nedali vysvetliť bežným rozumom. Medzi jeho

Monika Kopecká

piesňové texty

povestné „čary“ patrilo zhmotnenie zvuku trieskajúcej palice, ktorú v epicentre zvuku nikto nevidel. Keď sa presťahoval do Starnbergu, vo výhlade na jazero mu bránil veľký starý strom. Keď mu susedia bránili odstrániť ho, vyvolal búrku, ktorá polovicu stromu skolila. Keďže ale s výsledkom nebol spokojný, zariadil, že z noci na noc strom jednoducho zmizol bez toho, aby niekto počul nejakého pilčíka. Niektorí ľudia len spomínali, že v tú noc videli okolo miesta činu príznak nejakej postavy, ktorá bola oblečená do stredovekých šiat a odnášala posekané drevo. Týmto príbehom môžeme veriť, alebo nemusíme, v každom prípade môžeme vďačiť jeho oživej obraznosti a jeho magickému životu plnému okultných experimentov, zážitkov, tajomstiev a záhad, za to, že bol jeden z prvých autorov svetovej fantastiky. A niektorí hľadajúci nepovažujú jeho diela len za fantastiku, ale aj za výnimočné zasväcovacie práce do duchovného života, plné pravdy a netušenej hĺbky, ktoré sú zašifrované jazykom symbolov.

Meyrink napísal päť románov – Golem, Zelená tvár, Biely dominikán, Anjel západného okna a Valprugina noc – a jeden nedokončený román Dom alchymistov. Tiež niekoľko desiatok poviedok. Je pravdepodobné, že existovala ešte jedna kniha, celá, alebo iba jej časť, s názvom Styx, alebo Cesta cez Styx, ktorá opisovala jeho okultné zážitky a dešifrovala reč symbolov v jeho románoch. V nej chcel vysvetliť symboliku tarotu a alchymie, ktorú často vo svojich dielach používal. Bohužiaľ táto kniha sa niekde stratila. Zostalo možno po nej len drobné torzo v podobe Premeny krvi, kde opisuje svoju cestu k spiritualite.

Odkaz jeho diela a života pre nás spočíva v neustálom hľadaní skrytých súvislostí, v rozvíjaní nadosobného vedomia a v kritike konzumnej, povrchnej spoločnosti, ale aj utopistických učení. Hoci sa Meyrink venoval okultným vedám až fanaticky, vždy mal na ne triezvy pohľad a prísny meter. V týchto kruhoch bol známy v odhaľovaní podvodníkov a šarlatánov, pričom takmer v každom učení a tajnej spoločnosti našiel niečo, čo mu bilo do očí až tak, že musel obrátiť kormidlo a zamerať sa iným smerom. Z každého učenia si zobral len to najlepšie. Doslova svojou tvrdou analýzou triedil zrnko po zrnku. Až kým posledné roky života nezakotvil pri budhizme (bol mu bližší než, napríklad, kresťanstvo) a džánana jóge, kde sa stal duchovným žiakom Ramana Maharišiho. V týchto smeroch je kľúčová Bdelosť. Presne tá istá Bdelosť, ktorá hrá dominantnú úlohu v dielach pre dnešnú dobu takých populárnych autorov ako G. I. Gurdžijev, Carlos Castaneda, či Eckhart Tolle. Teraz môžeme len tušiť, ako by sa Meyrink staval k ezoterickému konzumu súčasnosti, kde namiesto každodenného úmorného hľadania vo svojom vnútri, stačí ísť cez víkendy na regresnú terapiu alebo na kurz očisty aury.

Použitá literatúra:

• Bor, D. Ž. (2002). *Bdelosť, toť všet, Cesta Gustava Meyrinka k nadmyslnu*. Praha: Trigon. ISBN 80-86159-39-6 • Meyrink, G. (2003). *Nevědět nic, moci vše, Cesta Gustava Meyrinka k nadmyslnu*. Praha: Trigon. ISBN 80-86159-44-2 • Roček, F. (2013). *Gustav Meyrink – Mystické Ústí nad Labem*: AOS Publishing. ISBN 978-80-87624-07-4

(NIČ OSOBNÉ.....:D)

Raz budem baletka v Národnom tancovať...
sto kilo nadváhy no to sa budem mať...
Raz budem herečka a zahrám na city...
veď sa raz niekto snáď tých kravín uchyťí...
Raz budem kuchárka menu si uvarím...
prisolím arzénom keď nájdem vhodný rým...

Písmenká slovíčka hop je tu pesnička...
textujem pocitmi ukladám do trička...
písmenká slovíčka neberiem vážne nič...
znova sa usmejem ak je to ďalší gýč...

.....úúúúú tak nápad zhasni.....
.....úúúúú nech nie sme blázni....
.....úúúúú rádia zhasni.....
.....úúúúú veď hrajú blázni...

Raz budem investor vo vlastnej sámoške...
utekám kámoške požičať po troške....
Raz budem človekom bez citu k bližnému...
natiahnem ručičku s prstíkom šibe mu....

Písmenká slovíčka hop je tu pesnička...
textujem pocitmi ukladám do trička...
písmenká slovíčka neberiem vážne nič...
znova sa usmejem ak je to ďalší gýč...

.....úúúúú tak nápad zhasni.....
.....úúúúú nech nie sme blázni....
.....úúúúú rádia zhasni.....
.....úúúúú veď hrajú blázni...

(PREČO...)

Zamýšľam sa nad otázkou o lese....
prečo tmavý je keď ma v ňom poniesieš....
možno horí sám je plný zlosti....
tak ju uhas pozvi si doň hostí....

Zamýšľam sa nad otázkou o zime....
prečo veľmi snežím tebe a ty mne....
veď nám stačí aspoň chvíľu nebyť....
láska ponúka nám slovo keby....

Zamýšľam sa nad otázkou o srdci...
prečo choré v tlkote je nemusí....
možno stačí len si spojiť dlane...
srdce odpovie nám čo sa stane...

....odpoveď je zdá sa celkom jasná...
....len láska dokáže nám dať tvár jasna....

(STRATENÝ)

Som sama tak vzdialená ako ôsmy svetadiel...
bez teba bez tvojich slov bez toho čo ty si chcel...
spomienky už odvíal čas nechal sfúknuť do rosy...
pocit cesty bez smeru a kompas dávno nenosím...

Som sám a tak vzdialený ako ôsmy svetadiel...
bez teba bez tvojich slov bez života čo som chcel...
čas ma láme na doraz rýchlosť kolies na mňa čaká...
v tej rýchlosti je cesty smer bez teba len neviem aká...

Stratený sme stále dvaja...
všedné dni sú to čo spája...
ruka v ruke stále sami...
stali sme sa cudzincami...
Stratený sme len ty a ja...
dobiehame kúsok raja...
načo sú nám prázdne vety...
sme tri bodky holé svety...

chcel by som tam na tej lúke ležať...
s tebou láska občas iba tak...
chcela by som občas kúsok neba...
keď rýchlosť preháňa sa v kolesách...

Stratený sme stále dvaja...
všedné dni sú to čo spája...
ruka v ruke stále sami...
stali sme sa cudzincami...
Stratený sme len ty a ja...
dobiehame kúsok raja...
načo sú nám prázdne vety...
sme tri bodky holé svety...

(UZOL)

Osud ráno povedal si dobre...
uzol pletie pevný nech sa má...
nepýtal sa čo je pre nás dobré...
nechápeš to vždy keď zaspávam...

V tých snoch sme ako uviazaný povraz...
lietame si stranou sem a tam...
život mám svoj tak ho prosím nekaz...
verím v seba správnym otázkam...

Neverím v náš osud mám svoj vlastný...
neverím ti a už ani na sny...
verím v seba keď je môj tón hlasný...
svetlo ktorým brániš v sebe zhasni...

Osud ráno povedal si ruším...
uzol splieta pevný nech sa má...
tým pádom pre nás dohoda sa ruší...
netúžim byť vôbec neverná...

Osud ráno povedal si...

(KEĎ...)

Zaviažem si šnúrky na teniskách...
sama kráčam stále dopredu...
lúky mestá cesta nie je istá...
počasie mi strieda náladu...

Keď ťa nájdem možno nebo k zemi zletí...
keď ťa nájdem možno otočí sa zem...
keď ma nájdeš možno lásku necháš svietiť...
keď ma nájdeš možno s tebou kráčať chcem...

Veď dnes už nikdy nebude...
zahráš mi len nech sme sami...

unesiem ťa do neznáma...
vesmír šepká nie si sama...
slnko žmurkne na mesiac...
ja vtedy nechám lásku rásť...
vložíť k tvojim svoje dlane...
nech vášň nikdy neochladne...

Keď ťa nájdem možno nebo k zemi zletí...
keď ťa nájdem možno otočí sa zem...
keď ma nájdeš možno lásku necháš svietiť...
keď ma nájdeš možno s tebou kráčať chcem...

zaviažem si šnúrky na teniskách...
prosím
ponáhľaj sa cesta nie je istá...

(KOŠELA)

Košela vraj gombík zdobí...
chlad mi píska: Čo to robíš...
biele kvety čierna váza...
vyschnuté sú v dialke zdá sa...

Otázky sú pre nás také ťažké...
sadnem si na krídla malej vážke...
budem na tých krídlach asi jediná...
zaspávam už v tvojich očných dejinách...

Povedal si že už nemám...
robiť niečo čo sa nemá...
stále spolu aj tak sami...
drahý mám už dosť tej drámy...

Otvárať ti srdce nie je ľahké...
v tom mojom dvaja chcú tú cestu nájsť...
nemám žiadny presný návod k láske...
bývam sama v dome sedemnásť...

Netuším čo robiť keď mi sneží...
nemám kabát odniesol ho čas...
netuším či príde vánok svieži...
v sebe hľadaj...
ja už nepýtam sa nás...

” Žijem v Malackách. Píšem od školských lavíc, kedy som na texty známych pesničiek robila svoje vlastné texty. Píšem o sebe, čo sa udialo vždy v daný deň, a to humornou formou. Stále viac ma však baví písať texty o vzťahu muža k žene a opačne. O tom, ako sa nevieme niekedy priblížiť jeden k druhému, nevedieme rozhovory. O láske, túžbe, nenávisti, bolesti aj strachu.

Pritom všetky vlastnosti cítime muži aj ženy rovnako, sme bez rozdielu. Milujem spev, spievam čisto amatérsky a môj štýl je šansón, blues, jazz, balada, rock. Milujem každý štýl hudby. Texty, ktoré píšem, sú písané s hudbou vo mne. Nikdy neboli a nie sú zhudobnené.

Monika.Kopecka@azet.sk

Enter the Void

filmová recenzia

Zoltán Kőrös

Bol február 2011, hladiny serotonínu v mojom mozgu boli na dlhodobom minime a išiel som do filmového klubu na film, na ktorý som pôvodne ani nechcel ísť. Možno som ani nemal, lebo z kina som odchádzal vyštavený, zmätený a s nebudhistickou prázdnotou v srdci. Aký vlak ma to, preboha, prešiel? Oscar je mladý drogový diler v Tokiu, zastrelený pri jednom

kšefte – smrť si ho nájde vo „worst toilet in Japan“. Celý film je z perspektívy hlavnej postavy, ktorá sa na plátne objavuje iba v niektorých scénach. Príbeh je akýmsi moderným, surrealistickým stvárnením božských a pekelných vízií mŕtveho, ako to opísali starí mnísi v Tibetskej knihe mŕtvych. Život sa vám premietne pred očami (záblesky z raného detstva, silný vzťah s mladšou sestrou Lindou, s ktorou spoločne prežili najhoršie okamihy svojich životov, dílerský život v Tokiu atď.), „out-of-body experience“ (vedomie vznášajúce sa nad mŕtvym telom, lietanie nad ulicami nočnej metropoly) a sledovanie toho, čo sa stane po nešťastnom díle a ako to ovplyvní životy Oscarových najbližších, predovšetkým sestry. Z osobnej skúsenosti odporúčam pozrieť si film v čase, keď dlhodobo prežívate nejaké kritické obdobie. Keď sa vám nedarí, keď ste nešťastní. Budete precítiť učebnicový príklad odcudzenia v supermodernej metropole, kde ľudia tápajú vo svojich robotizovaných životoch. A keď vám občas do tej depky pridajú trochu nádeje Bachove tóny, dotvárajúce idylickú atmosféru spomienok na detstvo, a už ste si takmer zvykli na to svetlo na konci tunela, zistíte, že to je 25-tonový kamión, s ktorým sa čelne zrazíte. Dorazí vás to. Až tak, že si poviete (alebo nejaká vyššia moc nad vami), že stačilo tejto sračky, zapálím konečne svetlo! Ako vo filme, ale zbytočné spoilery na vás nebudem hádzať. Tých 160 minút mi pripadalo v oboch prípadoch, keď som toto flagelantské dielo pozeral, ako šoková terapia. Už záverečné titulky, ktoré sa ocitli na začiatku filmu, totál hardcore, yeah! Nehovoriac o krásnom vizuálnom stvárnení Oscarovho psychedelického „výletu“ na DMT. Režisér tu spojil dva svoje životné zážitky – ayahuascový trip v peruánskej džungli a Kubrickovu Vesmírnu odyseu. Proste, film, ktorý má gule – od sexu, drog a rockandrollu nebudete v bezpečí ani v sedadlách svojho obľúbeného kina. Francúzi na čele so šibnutým Gasparom Noé vytvorili niečo, na čo sa nezabúda.

P. S.: Treba vidieť v kine, 17" nie je celkom ono.

Frida

životopis

Kahlo

Lenka Segiňová

(AUTOPORTRÉT S TRŇOVÝM NÁHRDELNÍKOM)

Frida Kahlo je typ umelkyne, s ktorej menom sa spája množstvo senzácií a silný životný príbeh, aj preto je ťažké pristupovať k jej umeleckému dielu bez vopred vytvoreného obrazu jej osobnosti. Aby som získala čo najautentickejší pohľad na jej život (očistený od zbytočného zveličovania), prečítala som si ukážky z osobnej korešpondencie a denníka. V mnohých okamihoch sa Frida javila ako žena, ktorá rieši veci pozemské a správa sa občas ako „hlúpa hus“ či „zamilovaná ženuška“, postupne však pribúdalo okamihov, ktoré potvrdzovali, že bublina obdivu, ktorá sa okolo nej vytvorila, nie je neopodstatnená – objavila sa žena, ktorú si každú chvíľu môže odnieť „plešatá“ a aj napriek tomu „neumrie len tak ľahko... a to už niečo znamená“.

Mexická maliarka Magdalena Carmen Frida Kahlo Calderón sa narodila v roku 1907 v Coyoacáne na predmestí mesta Mexiko. Pôvodne sa chcela stať lekárkou, po nehode v roku 1925, od ktorej bola dlhšiu dobu pripútaná na lôžko, sa začala intenzívnejšie venovať malovaniu. Väčšinu jej maliieb predstavujú charakteristické autoportréty, ktoré sú analýzou vlastnej identity a vnútorného prežívania, výrazným prvkom je aj prepojenosť diela s mexickou kultúrou. Bola manželkou mexického maliara Diega Riveru. André Breton ju zaradil medzi surrealistov, jej práce sa však nedištancujú od skutočnosti, súvislosti nie sú nelogické, fantázia a skutočnosť sú dve súčasťi jednej a tej istej reality.

Autoportrét s trňovým náhrdelníkom, 1940

Los Cachuchas

Šiltovky – takéto meno si dala skupina študentov Národnej prípravnej školy, do ktorej chodila aj Frida. Ako jedna z 35 dievčat z celkového počtu 2000 študentov sa tu pripravovala na štúdium medicíny. So „Šiltovkami“ Fridu spájalo podobné ideové zmysľanie a rebelantstvo, spoznala tu aj svoju lásku z mladosti Alejandra Gómeza Ariasa. Mnohé listy sú adresované práve jemu a už tu sa dá poznať Fridina túžba po láske muža, v ktorej hľadala istotu aj v neskoršom období: „Alex, hneď ako som ťa uvidela, zamilovala som sa do teba. Často mávam v noci veľký strach a chcela by som, aby si bol pri mne, zaplašil moje obavy a povedal, že ma miluješ, rovnako ako vtedy v decembri, aj keby som mala byť iba „lahké dievča“. Všetkým, Alex, máš rád ľahké veci... Chcela by som byť ešte ľahšia, až by som bola úplne maličká a ty by si ma mohol nosiť vo vrecku navždy. Aj keby si mal klamať, povedz, že ma miluješ a nemôžeš bezo mňa žiť...“ Vzťah Fridy a Alejandra ukončil Alejandrov odchod do zahraničia, zatiaľ čo Frida po nehode ostala pripútaná na lôžko, hoci rovnako ako on túžila cestovať: „Veď chceme niečo v živote dokázať, Alex, čo ty na to? Predsa nebudeme celý život sedieť na zadku v Mexiku, veď ja tak rada cestujem, som úplne zúfalá, keď si pomyslím, akú mám slabú vôľu uskutočniť to, o čom ti tu rozprávam...“ Neskôr, po boku manžela Diega Riveru, navštívila niekoľko zahraničných miest, no jej dojmy boli zrejme iné, ako v mladosti očakávala a počas pobytov v zahraničí sa vždy vracala k svojej domovine – Mexiku.

Nech strom nádeje zachová svoju silu, 1946

vidieť boháčov, ako od rána do noci usporadúvajú „parties“, zatiaľ čo tisíce ľudí umierajú hladom... Aj keď ma veľmi zaujíma technický a priemyselný pokrok Spojených štátov, pripadá mi, že tu úplne chýba citlivosť a dobrý vkus. Žije sa tu ako v ohromnom, špinavom a odpudivom kurníku. Domy vyzerajú ako pece na chlieb a všetok komfort, o ktorom sa hovorí, je len rozprávka. Možno sa mýlim, ale hovorím vám len to, čo cítim...“

Ešte kritickejšie sa Frida vyjadruje k životu v Paríži a k parížskym umelcom v liste z 16. februára 1939, ktorého adresátom je Nickolas Muray, fotograf a Fridin milenec. V Paríži mala mať maliarka výstavu, ktorú mal organizačne zabezpečiť „pápež surrealizmu“ André Breton, pri príchode Fridy do Paríža boli jej obrazy stále nevyzdvihnuté na colnici, výstavu napokon pomohol zorganizovať Marcel Duchamp, ktorého Frida označila ako jediného, ktorý „stojí nohami pevne na zemi medzi tým húfom námesačných bláznov, ktorí si hovoria surrealisti“: „Nedokážeš si predstaviť, akí sú tu ľudia prehnití. Je mi z nich zle. Sú takí namyslení, že mi lezú krkom. Na moju povahu je to príliš. Radšej by som sedela na zemi na trhu v Toluca a predávala placky, než by som sa spriahla s tými zasranými parížskymi „umelcami“, čo si celé hodiny vyhrievajú vzácné zadky po kaviarňach a neustále tárajú o „kultúre“, „umení“, „revolúciu“ a tak ďalej. Myslia si, že sú bohovia sveta, snívajú o najfantastickejších hlúpostiach a otravujú vzduch nezmyselnými teóriami, ktoré sa aj tak nikdy neuskutočnia. Na druhý deň ráno nemajú doma ani čo do úst, pretože nikto z nich nepracuje. Žijú ako parazity na úkor bohatých starien, ktoré obdivujú ich „umeleckého génia“. Prítom stoja za hovno... Stálo za námahu sem ísť a vidieť, aká je Európa prehnitá... Myslím, že budem nenávidieť tieto miesta a ich obyvateľov po zvyšok života. Je v nich niečo také falošné a neskutočné, že by som sa zbláznila.“

Autoportrét na hranici medzi Mexikom a USA, 1932

Mexické dievča

Počas svojho života Frida absolvovala niekoľko ciest do Európy a Spojených štátov amerických. Vo svojej korešpondencii opisuje svoje dojmy z týchto pobytov v cudzine. Najmä tu sa prejavuje priamočiarosť a neúprosná kritickosť, ktoré boli výraznou črtou jej osobnosti. V liste doktorovi Leovi Eloesserovi, ktorý bol aj jej dôverným priateľom, z 26. novembra 1931 opisuje život v New Yorku ako pokrytecký a povrchný: „Tunajšia „high society“ je na môj vkus príliš zámožná a som trošku nahnevaná na tunajších zbohatlíkov, pretože som videla tisíce ľudí žiť v najstrašnejšej biede, bez jedla a bez prístrešia. To na mňa urobilo najsilnejší dojem. Je hrozné

„plešatá“

Výrazom „plešatá“ Frida nazývala smrť, s ktorou prichádzala do styku počas svojho života takmer neustále kvôli svojmu mizernému zdravotnému stavu. Už ako dieťa ochorela na obrnu, ktorej dôsledkom bolo postihnutie pravej nohy, v roku 1925, keď sa vracala autobusom zo školy domov, došlo k zrážke s električkou a ona skončila v nemocnici vo vážnom stave so zlomeným tretím a štvrtým bedrovým stavcom, troma zlomeninami na panve, jedenástimi zlomeninami na pravej nohe, vyklbeným ľavým laktom, bruchom prerazeným železnou tyčou, ktorá vnikala do tela bokom a vychádzala pohlavím.

V liste Alejandrovi z 13. októbra 1925 reagovala Frida na svoj stav slovami: „*Všetci mi hovoria, nech nezúfam, ale oni nevedia, čo pre mňa znamená, keď mám teraz ležať tri mesiace v posteli, zatiaľ čo som doteraz celý deň lietala po vonku. Ale čo sa dá robiť, hlavne, že si ma neodniesla plešatá. Nemyslíš?*“ Nehoda bola pre ňu prerodom nielen fyzickým, ale aj psychickým, v ďalšom liste z 29. septembra 1926 píše: „*Prednedávnom, skoro pred pár dňami, som bola malé dievčatko a žila som v pestrofarebnom svete s pevnými a hmatateľnými obrysami. Všade sa skrývalo tajomstvo. Keby si len vedel, aké je strašné spoznať všetko naraz, ako keď blesk ožiarí zem. Teraz obývam planétu plnú bolesti, priezračnú ako ľad, tá už nič neskrýva. Akoby som sa všetko naučila v niekoľkých sekundách naraz. Moje kamarátky, spolužiačky sa stali ženami pomaly, ja som zostarala behom okamihu a dnes je všetko jasné a zrozumiteľné.*“ Plešatá bola pri Fride aj pri niekoľkých potratoch a mnohých operáciách, ktoré musela prekonať. Hoci bola často v stave zúfalstva, myslela na samovraždu, vždy dokázala nájsť v sebe aspoň dočasnú silu. Dôvodom bola napr. jej životná láska, maliar Diego Rivera, o ktorého sa vždy starala ako o dieťa, ktoré nikdy nemala, ale aj komunistická ideológia, v ktorej Frida hľadala určité zázemie najmä v posledných rokoch života. Po jednom zo svojich potratov sa Frida zdôverila doktorovi Eloesserovi: „*Tak som sa tešila, že budem mať maličkého Dieguita. Čo som sa naplakala, ale už sa stalo a neostáva mi nič iné, len sa s tým zmieriť... V každom prípade mám mačací život, pretože ja neumriem len tak ľahko. A to už niečo znamená...!*“

V roku 1953 maliarke amputovali nohu až po koleno, psychicky ju to zničilo a hoci sa vždy dokázala vzchopiť, stále častejšie pomýšľala na samovraždu: „*Pred šiestimi mesiacmi mi amputovali nohu; pripadá mi to ako storočné mučenie a niekedy som div neprišla o rozum. Ešte stále mám chuť vziať si život. Len Diego mi v tom bráni, lebo si namýšľam, že by som mu mohla chybať. Povedal mi to a ja mu verím. Avšak nikdy v živote som tak netrpela. Ešte chvíľku počkám...*“

Frida Kahlo zomrela 13. júla 1954 vo veku 47 rokov, ako dôvod smrti sa uvádza plúcna embólia.

Použitá literatúra:

Frida Kahlo, Intimný autoportrét (Výber z korešpondencie, denníka a ďalších textov). Usporiadal a preložil Luděk Janda. Praha: LABYRINT 2003. ISBN 80-85935-37-6.

KETTENMANNOVÁ, Anna: *Frida Kahlo - Utrpenie a vášeň*. Bratislava: Slovart 2006. ISBN 978-80-7391-385-4.

(BIG BROTHER & HOLDING COMPANY - KORENE A ZLATÁ ÉRA)

San Francisco v druhej polovici šesťdesiatych rokov – rock and roll sa dostáva do jednej zo svojich vrcholových foriem. Stoja za tým legendárne zoskupenia ako Grateful Dead, Jefferson Airplane, Quicksilver Messenger Service, a predovšetkým Big Brother and the Holding Company: kapela, s ktorou Janis Joplin dosiahla hviezdy. Ak nie ste aspoň trochu zbehlí v hudbe rokov šesťdesiatych, pravdepodobne ste o tejto kapele ani nepočuli. Ale Janis Joplin bude asi iné kafe. Táto ikona éry hippies odštartovala svoju hviezdnu kariéru práve s touto partičkou muzikantov a spoločne menili tvár rockandrollu. Je totiž jednou z malej hrstky hudobných zoskupení, ktoré definovali halucinogénni ovplyvnený psychedelický rock, vrcholový žáner svojej doby.

Začiatky kapely môžeme hľadať na Page Street 1090 v sanfrancisckej štvrti Haight Ashbury, srdci novovznikajúcej subkultúry mladej Ameriky. Na adrese sa nachádzal veľký viktoriánsky dom, ktorý dostal do užívania od svojho strýka budúci basgitarista BBHC, Peter Albin. Tento miestny rodák už od detstva prejavoval hudobné nadanie. V prvej polovici 60. rokov sa zaplietol do kvitnúcej folkovej scény svojho mesta a spoločne s bratom Rodneyom hrával v bluegrassových Liberty Hill Aristocrats. Potom, čo presídlil na Page Street, z Albinovskej rezidencie vytvoril miesto konania jam sessions, ktoré organizoval budúci manažér BBHC, dlhovlasý Texasan Chet Helms, dôležitá postava miestnej scény, neskôr často označovaný za otca Leta lásky 1967.

Jedného letného dňa roku 1965 si Peter Albin v strýkovom dome brnkal do gitary. Hudba, ktorú bolo cez otvorené okná počuť až na ulicu, natoľko zaujala jedného vnímavého okoloidúceho, že neváhal vojsť do cudzieho domu, aby zistil, kto hrá. Cudzinec sa prevrpenému Albinovi predstavil ako Sam Andrew a už po krátkom rozhovore sa dohodli na vytvorení kapely. Andrew nebol v hudbe nováčikom. Už ako 15-ročný viedol kapelu Cool Notes, s ktorou vystupoval aj v televíznom programe pre mládež na Okinawe, kde v tom čase jeho otec slúžil ako vojak. Vzormi mladého gitaristu boli Chuck Berry, Bo Diddley, Little Richard a počúval veľa bluesu z mississipskej Delti. Keď sa rodina presťahovala do San Rafaelu, začal študovať na štátnej univerzite v San Franciscu a rýchlo sa udomácnil v miestnych umeleckých kruhoch. Stretnutie s Petrom Albinom bolo asi dielom osudu a znamenalo začiatok príbehu Big Brother & Holding Company. Albin sa preorientoval na basgitaru a Andrew sa dostal do roly gitaristu a hlavného textára budúcej kapely.

Krátko nato priviedol Chet Helms do partie ďalšieho hudobníka, Jamesa Gurleyho. V čase, keď už bol Gurley slávny, sa o ňom rozširovali fámy, podľa ktorých sa naučil hrať na gitare počas meskalínových tripov na púšti. Je síce pravdou, že si s mexickými Indiánmi dával halucinogénne huby, a táto skúsenosť sa odrazila v jeho tvorbe, ale k svojej inovatívnej hre prišiel prozaičkejšie. Bol samoukom a gitaru začal spoznávať vo svojom rodnom Detroiti pomerne neskoro, vo veku 19 rokov. Jeho najväčším „učiteľom“ bol Lightning Hopkins, s ktorého nahrávkami sa zatváral do izby, aby nasiakol jeho ostrý texaský blues. Zvukové možnosti elektrickej gitary skúmal dokonca so stetoskopom. S takýmito experimentami si pomaly dláždil cestu k

titulu „otec psychedelickej gitary“. Začiatkom 60-tych rokov odchádza do San Franciscu, kde sa stáva členom bluegrassových JP Pickens and the Progressive Bluegrass Boys. Zabýval sa v dome hippie komunity Family Dog, s ktorými Helms udržiaval priateľské kontakty. V lete 1965 sa jeho prostredníctvom zoznámil s Albinom a Andrewom a pridali sa k nim so svojou ohnivou gitarou. Ku kompletnej zostave chýbal už len hráč na bicích.

Prvý bubeník Chuck Jones sa neukázal ideálnou voľbou. Jeho surfrockový štýl sa ostatným hráčom nepozdával a okrem toho mal zranenie, ktoré ho v hre obmedzovalo. Za bicou súpravou ho nahradil umelecky založený David Getz. Už od detstva mal dve veľké vášne: kreslenie a všetko okolo indiánskej kultúry. Keď mal 13 rokov, pridali sa k indiánskej tanečnej skupine Heyoka Indian Dancers. Tu získal zmysel pre rytmus a čoskoro sa dostal aj k bubnovaniu. Nadanie ukázal vo viacerých jazzových kapelách a so sextetom Rick Lundy and the Saints sa zúčastnil európskeho turné. Svoju budúcnosť však rezervoval výtvarnému umeniu, v ktorom sa zdokonaľoval na univerzite v Manhattane a na Art Institute v San Franciscu, jeden študijný rok strávil aj v Krakove. Po návrate domov dostal na Art Institute post inštruktora malby a po viacerých úspechoch sa zdalo, že má pred sebou skvelú umeleckú kariéru. Jeho osudom sa však nestalo výtvarné umenie, ale hudba. Potom, čo ho začiatkom roku 1966 uchvátil koncert kapely, ktorá v tom čase vystupovala už pod menom Big Brother and the Holding Company, zaumienil si, že si v nej chce zahráť. Vyhľadal hudobníkov a sebavedomo vyhlásil, že by mohol byť pre kapelu oveľa väčším prínosom ako Chuck Jones. Krátko potom sa stal štvrtým členom zostavy.

Čo sa týka vymýšľania mena kapely, jednoducho sa na papier napísali nápady – medzi nimi boli napríklad Tom Swift's Electric Grandmother alebo aj názov románu Wiliama Burroughsa Naked Lunch. Najlepšími sa zdali dva názvy: Big Brother (Veľký Brat, ktorým sa myslel Chet Helms) a Holding Company. Keďže si hudobníci z dvoch možností nevedeli vybrať, rozhodli sa použiť obidve. Prvé významné vystúpenie pod novým menom odohrali v januári 1966 na oslave psychedelickej kultúry na Trips festivale v San Franciscu.

Prejav raných BBHC patrí k najsilnejším hudobným zážitkom kvetinovej dekády. Sam Andrew ho označil za „progresívno-regresívny hurikánový bluesový štýl“. Ich živelná energia bola akoby ozvenou otrasu revolúcie mladých s epicentrom v San Franciscu a objavovania iných realít, vyvolaných konzumáciou psychedelických drog. Mysleť rozširujúce substance ako LSD, psylocibín a meskalín mali iste vplyv na zvuk BBHC, ale ich drogou číslo jeden bol starý dobrý bluesový alkohol. Aj vďaka tomu ich prejav ktosi označil za „alkadelický“. Počas prvého roka získali tvrdé jadro nadšených fanúšikov a stali sa určujúcou veličinou hudobného života kalifornskej metropoly a jej okolia. Geniálni boli všetci štyria hudobníci, ale ako to už býva, najviac sa priblížili k hudobnému šamanizmu gitaristi. Sam Andrew a James Gurley dokázali na svojich nástrojoch vyčariť širokú škálu zvukov, od surového náreku zraneného zvierata až po ohromujúcu krásu psychedelickej symfónie.

Až do leta 1966 si BBHC vystačili s hlasom Petera Albina, ktorému sekundoval Sam Andrew. Chet Helms začal uvažovať o angažovaní nového člena, ktorý by mal na starosť iba spev a vtedy si spomenul na jednu dobrú kamarátku z čias štúdií na Texaskej univerzite: Janis Joplin. Toto spočiatku nesmelé dievča vyrastalo v texaskom Port Arthure a jej rodičia v nej pestovali lásku ku krásu. Už na strednej škole sa venovala netradičným umeniam a v prvom rade hudbe. Jej veľkými vzormi boli bluesové speváčky Bessie Smith a Odetta. Janisina cesta za nesmrteľnosťou rockovej superhviezdy začala spevaním v malých baroch Texasu za pár dolárov. Neskôr sa

odvážila aj na obľúbené miesta beatnikov, akými boli Venice a North Beach v Kalifornii a Greenwich Village v New Yorku. Na jej kalifornské vystúpenia z rokov 1963–1964 si spomínali aj Albin a Gurley.

Vášnivý duch dievčiny už v mladom veku objavil drogy a chlast a na ostrí noža sa pohybovala aj počas univerzitných štúdií v Austine. Liberálna atmosféra západného pobrežia ju silne provokovala k úplnému odtrhnutiu sa z reťazí a tak sa pre istotu rozhodla pre návrat do rodného štátu. Začiatkom leta 1966 odmietla ponuku na miesto speváčky v skupine 13th Floor Elevators, legendy texaskej psychedelickej scény. Krátko nato ju navštívil Helmsov kamarát a prehovoril ju k návratu do Kalifornie, aby si ju BBHC mohli vypočuť. Pri prvom stretnutí s kapelou nepôsobila dojmom budúcej hviezdy. Podľa Gurleyho mala na sebe nevýrazné handry, vlasy zopnuté ihlicou a na tvári vyrážky. Jej vysoký a country hudbou ovplyvnený spev sa však hudobníkom zapáčil. Ich prvé spoločné vystúpenie sa odohralo v júni 1966 v Avalon Ballroom, domovskom klube BBHC. Klasická zostava bola kompletná.

S novou posilou prišli aj zmeny: hralo sa menej rozťahovaných psychedelických improvizácií a viac priestoru dostali kratšie spievané skladby. Väčšina fanúšikov takéto zmeny prijala, ale ich tvrdé jadro, sprevádzajúce kapelu už od začiatkov, bolo nespokojné. Hovorili, že Janis pretvára zvuk kapely na podobný, aký mali iné sanfranciské hudobné skupiny, a tým ničí jej originalitu. Ostatným členom kapely odporúčali, aby sa „tej sliepky zbavili“. Hudobníci tak našťastie nespravili, pretože si uvedomovali, akú zbraň v podobe Janis získali. Príchodom čoraz väčšieho množstva hippies začalo byť v Haight Ashbury tesno a BBHC sa rozhodli odsťahovať na sever od San Franciscu do mestečka Lagunitas, ktorého príjemná atmosféra bola domovom viacerých kapiel (komunitným životom tu žili napríklad aj Grateful Dead). Prenajali si veľký dom a krásna scenéria jeho okolia poskytovala inšpiráciu pre skúškové maratóny. Ani sa v novom domove nestihli zabývať, keď Ron Polte, manažér kapely Quicksilver Messenger Service prišiel s ponukou na odohranie série koncertov v Chicagu. Nezaváhali, ponuku prijali a vydali sa na cestu. Z plánovaných štyroch týždňov v klube Mothers Blues odohrali iba dva: bluesová metropola v tej dobe nemala záujem o hipíkov z Kalifornie. Cesta sa nakoniec neukázala zbytočnou: dôležitejším výsledkom ako koncerty v „cudzine“ bolo podpísanie zmluvy s chicagským vydavateľstvom Mainstream Records.

Nahrávanie väčšiny materiálov debutu s názvom Big Brother and the Holding Company sa uskutočnilo počas niekoľkých decembrových dní roku 1966 v United Studios v Chicagu. Stratégiou vydavateľstva bola produkcia kratších skladieb, ktoré mali väčšiu šancu upútať pozornosť širšieho okruhu poslucháčov. Takéto očakávania splnil najviac energický hit Down on me, ktorý neskôr dosiahol 43. miesto národnej hitparády. Vrcholným okamihom je úvodná skladba Bye Bye, napísaná Janisovým bývalým milencom z texaského hudobného podzemia, Powellom St. Johnom. Speváčka tu s krištáľicky čistým hlasom podáva dôkaz o svojom peveckom potenciáli a nie je tomu inak ani na zvyšku albumu. Posledný track – All is loneliness – už pripomína to najlepšie z psychedelického rocku. Za skladbou stál svojrázny umelec, ktorý nosil prezývku Moondog a na uliciach New Yorku predával okoloidúcim svoju poéziu. Treba podotknúť, že práve tento dlhohlasý a bradatý exot s výzorom vikinga najviac ovplyvnil imidž kapely.

Na prvý album BBHC musela verejnosť čakať až do augusta 1967. Jeho vydanie by sa pravdepodobne ešte viac oneskorilo, ak by sa medzitým neudiala rozhodujúca udalosť – medzinárodný hudobný festival v kalifornskom Monterey. Predĺžený víkend plný hudby sa konal 16. až 18. júna 1967 a bol prvým z radu veľkých legendárnych festivalov rokov

Michaela Sulyan

poviedka

(A TAK DIAL)

„A krídla ešte máš?“ opýtal sa ma, lebo ma kedysi nazýval anjelikom.

Nevedela som, čo povedať. Ja a anjel? Neviem, prečo stále videl na mojej postave krídla. Vnímal ma omnoho lepšie, akou som v skutočnosti bola. Dokonca ma s krídlami aj nakreslil. Tak sa mi tam hodia! Akoby naozaj boli moje. Ale ja ich nemám... Som ako vy.

Ktovie, ako by ma videl dnes. Či by ich na mne videl stále, či by boli zlomené, alebo vyrezané z môjho skeletu. Alebo som si ich zničila sama, tým... životom, aký som viedla. Ak som ich naozaj mala, rozlámala som ich medzi ľudí, ktorým som predala svoju dušu, lebo ma naučili materializmu. Čo iné som mala predat? Nestačilo to. Duša je málo. Chceli niečo ozajstné. Hmatateľné. Rozčulovalo ich, že ich milujem. Kričali na mňa, nech prestanem. Viedli so mnou tichú vojnu vo forme rôznych ignorácií, arogancií a špekulácií, len aby ma od seba odohnali aj s tými mojimi citmi preč, do ďalekej riti. „Vieš čo, choď do riti!“ Nevedela som, kde je to, alebo ako tam ísť, ale potom som zistila, že to nie je miesto, je to stav. Je to vlastne dno, taká samotka, kam vás nik nechodí pozerieť. Väzenie bez návštev, bez telefonátov, ako opustený a vyprahnutý ostrov, kde nemáte čo fyzicky robiť, lebo tam nič nie je. Iba prázdno a čas bez prestávok, len na číre premýšľanie a utápanie sa v tej hlbokéj vode, ktorá zaplavuje váš ostrov každou sekundou viac. A nemá kam odtekať. Ešte aj vy sami si do nej prilievate vlastné slzy. Tam za vami nik nepride, nik nenapíše, nik sa o vás nezaujíma. A vy čakáte aspoň na nejakého strokotanca, ktorého k vám more možno do tej riti vyplaví tiež. Byť v riti naozaj bolí. Keď som bola v riti naposledy, keď boli moje city vysmiate, zostal mi iba popol zo zelených cigariet. Ako človek na Zemi som uverila prvému, do ktorého som sa zalúbila. Vtedy som ešte nevedela, ako kruto lámu ľudia srdcia. A pritom som tiež človek. Obklopila som sa skurvysynmi. Áno, aj ten tvoj „anjel“ si pridal do slovníka pár pikantných slovenských slov. Počuli ste to už niekedy? Teda, niekedy v blízkej minulosti. Nemyslím, keď ste boli malí. Lebo veľa sa toho za tie roky zmenilo. Počuli ste? Ako prišerne znie svet bez slúchadiel? Ľudia iba vidia, ale nik z nich skutočne nepočúva. Nikto naokolo netuší, že si čerstvo rozídená a že ňa to bolí. Nepočujú, čo ti v ušiach hrá... Zaujímajú ich peniaze. Tie sú v dnešnej spoločnosti vo vzťahu muža snažiaceho sa zbaliť ženu novodobé mamuty. Evolučné mamuty. TAK. Voľakedy rozkysnuté Venuše boli obézne z toľkého dvorenia mužov, ktorí im nosili mamuty a haldy mäsa. Dnešnej žene nedonesie pachtivý nadržaný chlap mäso, aby ju zaujal, že je naozaj borec. Prinesie hotovosť. Teda premenenú na šatstvo, šperky, lístky na koncerty a tak...

No čo z toho, ak niekto nerozvážne vypúšťa z úst hlúpe či negatívne slová na toho druhého, tak si to proste nevyžehlí kvetinou, ani kabelkou. Skús si predstaviť riešiť spor vo svete, v ktorom by sa dalo iba rozprávať... A nebola by matéria, iba slová... Tak by sa to muselo riešiť slovami. Chcem tým povedať, že mám rada rozhovory, v ktorých ľudia nepoužívajú iróniu a slovo povedia v kontexte takom, akom to naozaj myslia. Mám milovať matériu, ako mi to ukazujete? Milovať vašu iróniu, klamstvá a prsty, ktoré vztyčujete mojim smerom, pretože popri vašej štvorprúdovej diaľnici, na ktorej idete 180 na BMW, ja idem bosá a obdivujem kvety? Mám milovať chlapa, na ktorého sa pozerám spoza zvodidiel, z ostrova, ktorý sa potápa, vidiac diaľnicu, na ktorej mi uniká rýchlosťou, ktorou nedokážem letieť, ani keby mi tie moje zlámané krídla opäť narástli? „Chceš krídla?“ opýtal sa ma po troch mesiacoch od predošlej otázky. Neviem, ako to myslí. Neviem, či ma tiež posielal do riti, alebo mi otvára dvere spolujazdca, nech nasadnem... Len nech mi nedáva volant, lebo by som si pri tej 180-ke dala dole nohy z pedálov a vyložila si nohy naň...

šesťdesiatych. Organizovala ho kapela The Mamas and Papas, ktorá chcela okrem seba predstaviť svetu ďalších talentovaných umelcov novej hudobnej vlny. Napriek tomu, že zúčastnení umelci odohrali svoje vystúpenia bez nároku na honorár, mnohým sa to oplátilo. Jimi Hendrix a britskí The Who na pamätných koncertoch šokovali svoje obecenstvo ničením aparatury a indické rágy Raviho Shankara a jeho spoluhráčov výrazne prispeli k záujmu mladých západniarov o hudbu Východu. Najväčší profit z účasti však mali práve BBHC, ktorí ako jediní koncertovali dvakrát. Prvý večer odmietli vystúpiť, ak by ich nakrúcali kvôli pripravovanému filmovému dokumentu, ale po veľkom úspechu koncertu sa na nasledujúci deň organizátorom podarilo prehovoriť kapelu na reprízu, a tá sa už natočila. Časť tohoto záznamu tak môžeme vidieť na dokumente Monterey Pop režiséra Alana Pennebaker. Festival bol dlho očakávaným prelomom kapely: neprinesol iba celoštátne uznanie, ale aj zviditeľnenie pred medzinárodným publikom.

Po Monterey sa BBHC ujal Albert Grossman, človek, ktorého manažérske schopnosti prispeli k úspechom viacerých hudobníkov, okrem iných aj Boba Dylana. Chet Helms odišiel a okrem neho odchádzala aj počiatková eufória, ktorú pomaly nahradzovali problémy spojené so slávou. Svetlá reflektorov sa čoraz viac sústreďovali na Janis a ostatní členovia sa dostávali do úlohy sprievodnej kapely. Aj nahrávanie druhého albumu bolo náročné a hlavne zdĺhavé – oproti debutu, ktorý sa stihol natočiť za tri dni, zabralo od začiatku marca 1968 takmer tri mesiace. Medzi tie menšie problémy patrilo jeho názov: pôvodne sa mal menovať *Dope, Sex and Cheap Thrills*. Tento odvážny nápad u vydavateľstva Columbia Records neprešiel a musel byť skrátený na *Cheap Thrills*. Skutočné ťažkosti prišli až v nahrávacom štúdiu. Producent John Simmons považoval prácu s kapelou za veľmi ťažkú: hudobníci, zvyknutí na spontánnosť živého vystupovania, boli zrazu zošnurovaní kulisami štúdia a vydať zo seba to najlepšie dokázali iba s veľkým vypätím. Nesplnil sa ani pôvodný plán, ktorý rátal s dvoma platňami, jednej štúdiovej a jednej koncertnej. *Cheap Thrills* tak vyšiel v pohnutom auguste roku 1968 pozliepaný so štúdiových nahrávok a záznamov živých vystúpení. I napriek tomu sa stal klasikou klasík: Gurley a Andrew si so skladbou *Summertime* vyslúžili podľa neskoršieho hodnotenia časopisu *Guitar Player* miesto na špičke najlepších psychedelických gitarových sól v dejinách rocku. Druhý veľký hit, *Piece of my Heart*, je bez preháňania jedno z najsilnejších a najvášnivejších vyznaní, aké ženská speváčka predniesla, podobne ako dlhá psych-bluesová *Ball & Chains*, (skladba bluesovej speváčky *Big Mama Thornton*), s ktorou rok predtým BBHC ohúrili obecenstvo v Monterey.

Sláva, divoký život na cestách a neustále koncertovanie napokon ukázali svoju odvrátenú tvár. V neprestatnej naháňačke už neostával čas na nové skladby a kapela začala napriek hustému programu umelecky stagnovať. Čoraz viac sa do nej naväzovali aj novinári: kým Janis ospevovali, ostatní členovia museli znášať útočné články o tom, že nevedia hrať a že si speváčka zaslúži profesionálnych hudobníkov. Ich jedinou podporou bola undergroundová tlač. Situácia v kapele už nepripomínala idylu začiatkov a dochádzalo ku konfliktom. Takéto tlaky vo veľkej miere prispeli k zvyšovaniu drogového apetítu všetkých členov kapely (až na Petra Albina, ktorý ich nebral). Nakoniec Janis zahlásila svoj odchod. V decembri 1968, keď vrcholila spanilá jazda *Cheap Thrills* v hitparádach, odohrala klasická zostava *Big Brother & the Holding Company* svoju labutiu pieseň. Príbeh kapely tu síce nekončí, ale legenda umrela. Tak, ako sa to stalo aj samotnej Janis o necelé dva roky neskôr, keď silný heroín utišil hlas, ktorý sa stal symbolom jednej generácie (4. októbra sme si pripomenuli 45. výročie). Tragédiu robí ešte smutnejšou fakt, že sa Janis tejto droge dlhé mesiace úspešne vyhýbala. Nedožila sa ani vydania svojej skvelej poslednej platne s názvom *Pearl*.

V decembri po takmer 15 rokoch uzrie svetlo sveta už druhá kompilácia československého beatu, tentokrát z rokov 1968 až 1971 (prvá vyšla v roku 1996 a išlo o roky 1965 – 1968). Na tom by možno nebolo nič až také zvláštne, keby to nevyšlo na vinyle a nevydávalo to maličké talianske vydavateľstvo Rave up records. Rave up records sa zaoberá hlavne hľadaním skupín a interpretov z minulosti, ktorých málokto pozná, resp. sú neznámymi pre zvyšok sveta. Taliani si všimli, že aj u nás v bývalom Československu sa robila kvalitná hudba v rokoch 60. a 70. a zainvestovali do našich hudobných klenotov. Náklad bude iba 300 kusov, takže vinyl sa ujde iba naozajstným fanúšikom.

Viac sa môžete dozvedieť buď na: hanka.blazekova@gmail.com alebo [facebook.com/hanka.blazekova](https://www.facebook.com/hanka.blazekova)

SLNEČNÍK

KULTÚRNO-LITERÁRNY ČASOPIS

Slnečník – trojmesačník pre vlastnú tvorbu, ročník 2015, číslo 2

REDAKCIA

Šéfredaktor: Juraj Majtán

Zástupca šéfredaktora:

Matej Matúš

Redakčná rada: Rudolf

Majtán, Lucia Lenická,

Miloslav Špoták

Editor: Lucia Lenická

Grafická úprava:

Richard Špurnaj

Ilustrácie: Ján Juhaniak

Fotografie: Matej Matúš

Email:

slnechnik.redakcia@gmail.com

Facebook: Časopis Slnečník

Vydavateľ: Juraj Majtán,

Vašinova 50/D, 949 01 Nitra

Nakladateľ: Neformálna skupina Lucia Lenická, Hana Blažeková

Náklad: 100 ks

Ročník vydávania: 1. ročník

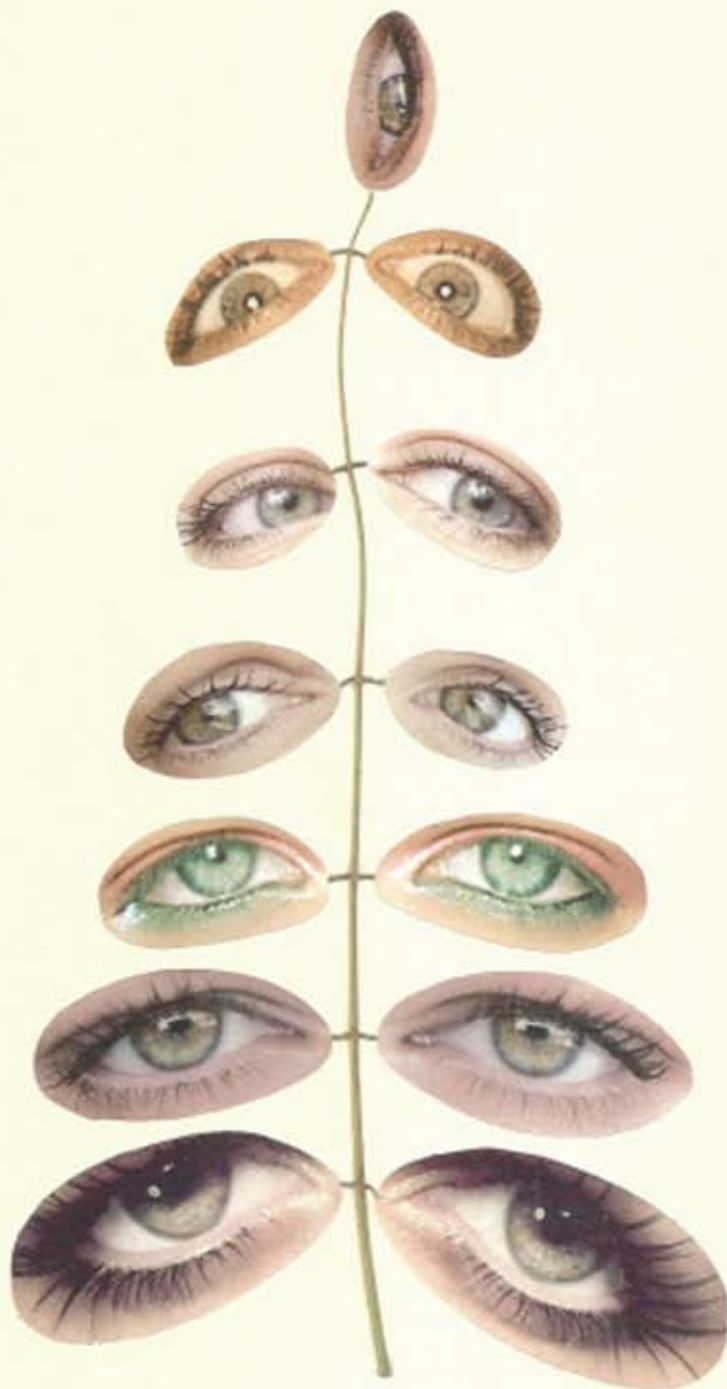
Registračné číslo

Ministerstva kultúry SR: EV

5221/15

Všetky príspevky sú chránené autorským zákonom.

ISSN: 1336-4499

Tento projekt sa uskutočnil vďaka finančnej podpore Nitrianskej komunitnej nadácie.

Alero s.r.o.

